

Działalność przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2018 r.

Activity of enterprises with up to 9 persons employed in 2018

Działalność przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2018 r.

Activity of enterprises with up to 9 persons employed in 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Łodzi, Główny Urząd Statystyczny, Departament Przedsiębiorstw
Statistical Office in Łódź, Statistics Poland, Enterprises Department

pod kierunkiem
supervised by

Piotr Ryszard Cmela
Aneta Płatek

Zespół autorski

Editorial team

Artur Mikulec, Jerzy Harbat, Jacek Kotowski
Aneta Staszek, Agnieszka Mirończuk, Elżbieta Pabijanek

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Buczek-Toboła

ISSN 2392-0750

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Prezentujemy Państwu kolejną edycję publikacji poświęconej działalności gospodarczej przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób, wydaną w serii „Analizy statystyczne”. Informacje przedstawione w opracowaniu pochodzą z realizowanego przez Urząd Statystyczny w Łodzi rocznego reprezentacyjnego badania mikroprzedsiębiorstw.

Publikacja ma charakter analityczny i zawiera opis wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w 2018 r. według rodzaju prowadzonej działalności, jak i w przekroju terytorialnym. W szczególności analizie podlegały: liczba mikroprzedsiębiorstw, liczba osób pracujących i przeciętne zatrudnienie, a także wysokość wynagrodzeń, wartość przychodów, kosztów i środków trwałych oraz wartość sprzedaży detalicznej i hurtowej. W niniejszym wydaniu rozszerzono zakres prezentowanych informacji o wyniki działalności gastronomicznej mikroprzedsiębiorstw.

Zachęcamy Państwa do korzystania z pełnego zakresu danych w wersji elektronicznej w postaci tablic udostępnionych na stronie internetowej <http://stat.gov.pl/publikacje>, które stanowią integralną część publikacji.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja będzie cennym źródłem informacji dla wszystkich osób zainteresowanych działalnością mikroprzedsiębiorstw w Polsce.

Będziemy zobowiązani za wszelkie uwagi i sugestie dotyczące tematyki i struktury opracowania, co pozwoli na wzbogacenie zawartości i lepsze dostosowanie kolejnych edycji publikacji do potrzeb odbiorców.

Dziękujemy wszystkim respondentom za zaangażowanie w wypełnianie formularza SP-3 *Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*, będącego bazą do opracowania tej publikacji.

Zastępca Dyrektora
Departamentu Przedsiębiorstw

Aneta Płatek

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Łódź, luty 2020 r.

Preface

We present You the next edition of the publication dedicated to the economic activity of enterprises with up to 9 persons employed, issued in the series „Statistical analyses”. The information presented in the study comes from the annual sample survey of microenterprises carried out by the Statistical Office in Łódź.

The publication is an analysis including description of economic activity results of microenterprises in 2018 both on the NACE sections level and voivodships level. In particular, the analysis covered: the number of microenterprises, the number of persons employed and average paid employment, as well as the amount of wages and salaries, the value of revenues, costs and fixed assets, and the value of retail sales and wholesale. In this issue, the scope of presented information has been expanded by the results of the catering activity of microenterprises.

We encourage You to use the full range of electronic data available in the form of tables on the website <http://stat.gov.pl/publikacje>, which constitute an integral part of this publication.

We hope that this publication will be a valuable source of information for anyone interested in the activity of microenterprises in Poland.

We will be grateful for any comments and suggestions regarding the subject and structure of the study, which will allow us to enrich the content and to prepare better adaptation of subsequent editions of the publication to the needs of recipients.

We would like to thank all Respondent who filled out *SP-3 Report on economic activity of enterprises*, which is the basic source for the development of this publication.

Deputy Director
of the Enterprises Department

Aneta Płatek

Director
of the Statistical Office in Łódź

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

Łódź, February 2020

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis treści	5
Contents	5
Spis tablic	6
List of tables	6
Spis wykresów	8
List of charts	8
Spis map	10
List of maps	10
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	11
Symbols and main abbreviations	11
Synteza	14
Executive summary	16
Rozdział 1. Podstawowe dane o mikroprzedsiębiorstwach w latach 2013–2018	18
Chapter 1. Basic data on microenterprises in 2013–2018	18
Rozdział 2. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD	24
Chapter 2. Microenterprises survey results by NACE sections	24
Rozdział 3. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według województw	35
Chapter 3. Microenterprises survey results by voivodships	35
Rozdział 4. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD	46
Chapter 4. Microenterprises survey results by voivodships and NACE sections	46
Uwagi metodologiczne	54
Methodological notes	60

Spis tablic

List of tables

1. Liczba mikroprzedsiębiorstw i pracujących	18
1. Number of microenterprises and persons employed	18
2. Podstawowe wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw	19
2. Basic microenterprises' economic activity indicators	19
3. Wskaźniki finansowe działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw	21
3. Finance microenterprises' economic activity indicators	21
4. Sprzedaż detaliczna, hurtowa, produkcja budowlano-montażowa i przychody z działalności gastronomicznej	22
4. Retail sale, wholesale, construction and assembly production and revenues from catering activity	22
5. Wartość brutto środków trwałych i nakłady na rzeczowe aktywa trwałe	22
5. Gross value of fixed assets and outlays on tangible fixed assets	22
6. Liczba mikroprzedsiębiorstw i pracujących, przychody ogółem i nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według sekcji PKD w 2018 r.	25
6. Number of microenterprises, persons employed, total revenues and outlays on tangible fixed assets by NACE sections in 2018	25
7. Liczba mikroprzedsiębiorstw według liczby pracujących w głównym miejscu pracy oraz sekcji PKD w 2018 r.	27
7. Microenterprises by number of persons employed in the main workplace and NACE sections in 2018	27
8. Zmiany rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w oparciu o dane rejestrowe oraz wyniki badania w 2018 r.	29
8. Changes in the type of economic activity conducted by microenterprises based on register data and survey results in 2018	29
9. Wskaźniki zatrudnienia i wynagrodzeń w mikroprzedsiębiorstwach według sekcji PKD w 2018 r.	32
9. Indicators of paid employment and gross wages and salaries in microenterprises by NACE sections in 2018	32
10. Podstawowe dane i wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw w 2018 r.	35
10. Basic data and microenterprises' economic activity indicators by voivodships in 2018	35
11. Przychody ogółem i nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według województw w 2018 r.	39
11. Total revenues, outlays on tangible fixed assets by voivodships in 2018	39
12. Sprzedaż detaliczna i hurtowa mikroprzedsiębiorstw według województw w 2018 r.	40
12. Retail sale and wholesale of microenterprises by voivodships in 2018	40
13. Liczba mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.	46
13. Number of microenterprises by voivodships and NACE sections in 2018	46

14. Pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.	49
14. Persons employed per 1000 microenterprises by voivodships and NACE sections in 2018	49
15. Miesięczne przychody na 1 pracującego według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.	51
15. Monthly revenues per 1 person employed by voivodships and NACE sections in 2018	51
16. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.	52
16. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee by voivodships and NACE sections in 2018	52

Spis wykresów

List of charts

1. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia brutto	19
1. Average paid employment, gross wages and salaries	19
2. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego	20
2. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee	20
3. Przychody i koszty ogółem, wynik finansowy brutto na 1 mikroprzedsiębiorstwo	21
3. Total revenues and total costs, gross financial result per 1 microenterprise	21
4. Struktura mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2018 r.	24
4. Structure of microenterprises by NACE sections in 2018	24
5. Struktura mikroprzedsiębiorstw, pracujących i przychodów dla sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz sektora usług w 2018 r.	26
5. Structure of microenterprises, persons employed and revenues for section trade; repair of motor vehicle and services in 2018	26
6. Udział mikroprzedsiębiorstw do 1 osoby pracującej w mikroprzedsiębiorstwach ogółem według sekcji PKD w 2018 r.	28
6. The share of microenterprises up to 1 person employed in total microenterprises by NACE sections in 2018	28
7. Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności według sekcji PKD w 2018 r.	30
7. Microenterprises per 100 thousand population by NACE sections in 2018	30
8. Pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2018 r.	31
8. Persons employed per 1000 microenterprises by NACE sections in 2018	31
9. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego według sekcji PKD w 2018 r.	33
9. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee by NACE sections in 2018	33
10. Miesięczne przychody na 1 pracującego według sekcji PKD w 2018 r.	34
10. Monthly revenues per 1 person employed by NACE sections in 2018	34
11. Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących według województw w 2018 r.	36
11. Structure of microenterprises and persons employed by voivodships in 2018	36
12. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego według województw w 2018 r.	38
12. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee by voivodships in 2018	38
13. Struktura przychodów z działalności gastronomicznej według województw w 2018 r.	43
13. The structure of revenues from catering activity by voivodships in 2018	43
14. Struktura produkcji budowlano-montażowej według województw w 2018 r.	44
14. The structure of construction and assembly production by voivodships in 2018	44

15. Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach mikroprzedsiębiorstw według województw w 2018 r.	45
15. The share of construction and assembly production in revenues of microenterprises by voivodships in 2018	45
16. Struktura pracujących w mikroprzedsiębiorstwach według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.	48
16. Structure of persons employed in microenterprises by voivodships and NACE sections in 2018	48

Spis map

List of maps

1. Mikroprzedsiębiorstwa na 1000 ludności w 2018 r.	37
1. Microenterprises per 1000 population in 2018	37
2. Miesięczne przychody na 1 pracującego w 2018 r.	41
2. Monthly revenues per 1 person employed in 2018	41
3. Wskaźnik rentowności obrotu brutto mikroprzedsiębiorstw w 2018 r.	41
3. Gross turnover profitability indicator of microenterprises in 2018	41
4. Wynik finansowy brutto na 1 mikroprzedsiębiorstwo w 2018 r.	42
4. Gross financial result per 1 microenterprise in 2018	42
5. Przychody mikroprzedsiębiorstw z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych w 2018 r.	50
5. Revenues of microenterprises in the area of trade; repair of motor vehicles in 2018	50
6. Wynagrodzenia brutto mikroprzedsiębiorstw z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych w 2018 r.	50
6. Gross wages and salaries of microenterprises in the area of trade; repair of motor vehicles in 2018	50

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Znaki umowne

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld	miliard billion
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
NACE	Statistical classification of economic activities in the European Community

Skróty i pełne nazwy według PKD 2007 stosowane w publikacji

Abbreviations and full names according to NACE Rev. 2 used in the publication

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
- -	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing
- -	Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying
- -	Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę Electricity, gas, steam and air conditioning supply	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
- -	Budownictwo Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, including motorcycles
- -	Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
- -	Informacja i komunikacja Information and communication
- -	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości -	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Real estate activities
- -	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
Administrowanie i działalność wspierająca -	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Administrative and support service activities
- -	Edukacja Education
- -	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities
Kultura, rozrywka i rekreacja -	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation
- -	Pozostała działalność usługowa Other service activities

Synteza

W 2018 r. w Polsce liczba mikroprzedsiębiorstw wyniosła 2 146,0 tys. i w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 72,4 tys. jednostek, tj. o 3,5%. Analizując zbiorowość przedsiębiorstw do 9 osób pracujących w latach 2013–2016 zaobserwowano, że ich liczba wzrastała z roku na rok średnio o 4,5%, a w ostatnich trzech latach (2016–2018) o 3,5% średniorocznie.

Liczba pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w 2018 r. wyniosła 4 173,2 tys., a zatem wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 83,4 tys. osób, tj. o 2,0%. Większa liczba mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą przekładała się na większą liczbę pracujących w tych jednostkach w całym analizowanym okresie (2013–2018) – średniorocznie omawiany wzrost kształtował się na poziomie 3,9%.

W 2018 r. przychody ogółem kształtowały się na poziomie 1 323,6 mld zł, a koszty ogółem na poziomie 1 149,2 mld zł (w stosunku do roku poprzedniego wzrosły odpowiednio o 17,9% i 17,1%). W latach 2013–2018 występował systematyczny wzrost zarówno przychodów, jak i kosztów mikroprzedsiębiorstw, w analizowanym okresie przychody mikroprzedsiębiorstw wzrosły łącznie o 57,5%, a koszty o 54,9%. Wskaźnik poziomu kosztów w latach 2013–2018 wahał się od 86,8% (2018 r.) do 88,3% (2013 r.). Średnioroczna dynamika przychodów wyniosła 109,5, a kosztów 109,1.

W 2018 r. najwięcej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób (1 176,9 tys. tj. 54,8% wszystkich mikroprzedsiębiorstw) prowadziło działalność gospodarczą w zakresie usług¹. Pozostałe, znaczące pod względem liczby mikroprzedsiębiorstw sekcje PKD to: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 469,6 tys. jednostek (21,9%) oraz budownictwo – 296,9 tys. jednostek (13,8%). W 2018 r. wyżej wymienione sekcje PKD skupiały łącznie 1 943,4 tys. jednostek, które stanowiły 90,5% ogółu mikroprzedsiębiorstw.

Analizując stan oraz strukturę pracujących w mikroprzedsiębiorstwach według sekcji PKD w 2018 r. zaobserwowano, że najwięcej osób pracowało w sektorze usług – 2 010,3 tys. osób (48,2%) oraz w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1 093,3 tys. osób (26,2%) oraz budownictwo – 592,9 tys. osób (14,2%). W 2018 r. wyżej wymienione sekcje PKD skupiały łącznie 3 696,5 tys. osób, tj. 88,6% pracujących ogółem w mikroprzedsiębiorstwach.

Liczba mikroprzedsiębiorstw na 100 tys. ludności w Polsce w 2018 r. była najwyższa w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (1 222 jednostki na 100 tys. ludności), budownictwo (773 jednostki na 100 tys. ludności) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (761 jednostek na 100 tys. ludności), a najniższa w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (24 jednostki na 100 tys. ludności). W skali całego kraju wartość omawianego wskaźnika w 2018 r. wyniosła 5 587 jednostek na 100 tys. ludności wobec 5 397 w roku 2017.

Sekcją PKD o najwyższej liczbie pracujących na 1000 mikroprzedsiębiorstw w 2018 r. było zakwaterowanie i gastronomia (2 803 osoby), natomiast sekcją o najniższym wskaźniku – opieka zdrowotna i pomoc społeczna (1 434 osoby). W skali całego kraju wartość omawianego wskaźnika kształtowała się na poziomie 1 945 osób na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej w 2018 r. największą część przychodów wszystkich mikroprzedsiębiorstw, tj. 40,3% (532,9 mld zł) wygenerowały jednostki działające w sekcji handel i naprawa pojazdów samochodowych oraz w usługach – 40,2% (532,6 mld zł).

¹ Zob. przypis 3

W 2018 r. najwyższą efektywnością charakteryzowały się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 2,2% pracujących ogółem w tej sekcji wygenerowało 7,6% przychodów ogółem, a miesięczne przychody na 1 pracującego wyniosły 63,6 tys. zł. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w przedsiębiorstwach do 9 osób pracujących zajmujących się pozostałą działalnością usługową – 5,7 tys. zł, podczas gdy w skali całego kraju kształtował się on na poziomie 25,9 tys. zł.

Spośród 2 146,0 tys. mikroprzedsiębiorstw funkcjonujących w Polsce w 2018 r. najwięcej, tj. 19,3% (414,9 tys.) miało siedzibę na terenie województwa mazowieckiego, dalsze 10,8% (232,1 tys.) na terenie województwa śląskiego, a kolejne 10,2% (218,0 tys.) na terenie województwa wielkopolskiego. Najmniej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób miało siedzibę w województwach: lubuskim i podlaskim (po 2,4%) oraz opolskim (2,0%) – łącznie 145,8 tys. mikroprzedsiębiorstw.

Spośród ogółu pracujących (4 173,2 tys. osób) największy odsetek odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach mających siedzibę w województwie: mazowieckim (18,7%, tj. 779,6 tys.), śląskim (11,4%, tj. 477,8 tys.) oraz wielkopolskim (10,6%, tj. 441,9 tys.). Natomiast województwa: lubuskie i podlaskie (po 2,4%) oraz opolskie (2,0%) charakteryzowały się najmniejszą liczbą pracujących ogółem – łącznie 282,7 tys. osób.

Największą część przychodów jednostek o liczbie pracujących do 9 osób wypracowały mikroprzedsiębiorstwa województwa mazowieckiego 27,6% (364,7 mld zł), śląskiego 10,9% (144,7 mld zł) oraz wielkopolskiego 9,9% (131,6 mld zł). Jednostki z trzech wyżej wymienionych województw uzyskały łącznie 48,4% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem, które w skali całego kraju kształtowały się na poziomie 1 323,6 mld zł.

Największy udział w generowaniu zarówno sprzedaży detalicznej, hurtowej, produkcji budowlano-montażowej, jak i przychodów z działalności gastronomicznej miały jednostki z województwa mazowieckiego, które wypracowały odpowiednio: 18,7% (40,9 mld zł) sprzedaży detalicznej ogółem, 27,2% (89,1 mld zł) sprzedaży hurtowej ogółem, 18,8% (21,1 mld zł) produkcji budowlano-montażowej ogółem oraz 20,4% (3,5 mld zł) przychodów z gastronomii ogółem. Najmniejszy udział w sprzedaży detalicznej, produkcji budowlano-montażowej oraz przychodów z działalności gastronomicznej osiągnęły jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa opolskiego – wyniósł on odpowiednio 2,1% (4,7 mld zł), 1,9% (2,2 mld zł) oraz 1,8% (0,3 mld zł). W zakresie sprzedaży hurtowej ogółem najmniejszy odsetek stanowiły mikroprzedsiębiorstwa z województwa warmińsko-mazurskiego 1,3% (4,1 mld zł).

Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw w poszczególnych województwach w 2018 r. wahał się od 4 039 jednostek na 100 tys. ludności w województwie podkarpackim do 7 695 jednostek na 100 tys. ludności w województwie mazowieckim.

Najwyższą wartość wskaźnika miesięcznych przychodów na 1 pracującego miały jednostki z województwa mazowieckiego (38 986 zł), a najniższą mikroprzedsiębiorstwa z województwa warmińsko-mazurskiego (17 708 zł).

Executive summary

In 2018 the number of microenterprises in Poland amounted to 2 146.0 thousand, which is an increase of 72.4 thousand units (i.e. 3.5%) compared to previous year. Analysis of the group of enterprises up to 9 persons employed in the period (2013–2018) indicates a systematic increase in the number of microenterprises – average about 4.5%, and in the last three years (2016–2018) by 3.5% on average per year.

The number of persons employed in microenterprises in 2018 amounted to 4 173.2, which is an increase of 83.4 thousand persons (i.e. 2.0%) in relation to the previous year. A higher number of microenterprises conducting business activity translated into a higher number of people working in these units through the analysed period (2013–2018) - the average annual growth was 3,9%.

In 2018 total revenues of microenterprises amounted to 1 323.6 billion PLN and total costs amounted to 1 149.2 billion PLN (in comparison to the previous year, they increased by 17.9% and 17.1% respectively). In 2013–2018, there was a systematic increase in both revenues and costs of microenterprises, in the analyzed period revenues of microenterprises increased by a total of 57.5% and costs by 54.9%. Cost level indicator in 2013–2018 ranged from 86,8% (2018) to 88.3% (2013). The average annual growth rate of revenues was 109.5 and growth rate of costs amounted to 109.1.

In 2018 most of the units with up to 9 persons employed (1 176.9 thousand, i.e. 54.8% of all microenterprises) conducted activity in the field of services¹. Other NACE sections, significant in the number of microenterprises were: trade; repair of motor vehicles – 469.6 thousand units (21.9%) and construction – 296.9 thousand units (13.8%). In 2018 to the above mentioned sections of NACE belonged a total of 1 943.4 thousand units, which accounted for 90.5% of all microenterprises.

Analyzing condition and structure of all persons employed in microenterprises according to NACE sections in 2018 it has been observed that most persons worked in the service's sector – 2 010.3 thousand persons (48.2%) and in following NACE sections: trade; repair of motor vehicles – 1 093.3 thousand persons (26.2%) and construction – 592.9 thousand persons (14.2%). In 2018 the above mentioned NACE groups accounted together for 3 696.5 thousand persons (i.e. 88.6% of all persons employed in microenterprises).

The number of microenterprises per 100 thousand population in Poland in 2018 was the highest in the sections: trade; repair of motor vehicles (1 222 units per 100 thousand population), construction (773 units) and professional, scientific and technical activities (761 units) and the lowest in agriculture, forestry and fishing (24 units per 100 thousand population). On the country level the value of this indicator in 2018 amounted to 5 587 units per 100 thousand population towards 5 397 in 2017.

NACE section with the highest number of persons employed per 1000 microenterprises in 2018 was accommodation and catering (2 803 persons employed), while the section with the lowest indicator was human health and social work activities (1 434 persons). On the country level the value of this indicator amounted to 1 945 persons per 1000 microenterprises.

Considering the type of economic activity conducted in 2018, the largest part of revenues of all microenterprises, i.e. 40.3% (532.9 billion PLN) was generated by units operating in the section of trade; repair of motor vehicles and services – 40.2% (532.6 billion PLN).

In 2018 microenterprises with the highest efficiency was observed in the area of financial and insurance activities – 2.2% of persons employed in this section generated 7.6% of total revenues, and monthly revenues per 1 person employed amounted to 63.6 thousand PLN. The lowest value of this indicator

¹ See footnote 3.

was recorded in enterprises with up to 9 persons employed conducting their activity in other service activities – 5.7 thousand PLN, while on the country level it was 25.9 thousand PLN.

Among the 2 146.0 thousand microenterprises in Poland in 2018 the most were located in Mazowieckie Voivodship (19.3%, i.e. 414.9 thousand units), Śląskie (10.8%, i.e. 232.1 thousand) and Wielkopolskie (10.2%, i.e. 218.0 thousand). The least units with up to 9 persons employed had their headquarters in Lubuskie and Podlaskie (2.4% each) as well as in Opolskie (2.0%) – together 145.8 thousand microenterprises.

Among the 4 173.2 thousand of persons employed the largest share has been observed in microenterprises located in Mazowieckie Voivodship (18.7%, i.e. 779.6 thousand), Śląskie (11.4%, i.e. 477.8 thousand) and Wielkopolskie (10.6%, i.e. 441.9 thousand). While Lubuskie and Podlaskie (2.4% each) and also Opolskie (2.0%) had the lowest number of persons employed – a total of 282.7 thousand persons.

The largest share of revenues was generated by microenterprises located in Mazowieckie Voivodship (27.6%, i.e. 364.7 billion PLN), Śląskie (10.9%, i.e. 144.7 billion PLN) and Wielkopolskie (9.9%, i.e. 131.6 billion PLN). The units of these three voivodships generated a total of 48.4% (1 323.6 billion PLN) of surveyed enterprises' revenues.

The largest share in generating retail sales, wholesale, construction and assembly production as well as revenues from catering activity had units from Mazowieckie Voivodship, which incurred 18.7% (40.9 billion PLN) of total retail sales, 27.2% (89.1 billion PLN) of total wholesale, 18.8% (21.1 billion PLN) of total construction and assembly production and 20.4% (3.5 billion PLN) of total revenues from catering activity. The smallest share in retail sales, construction and assembly production and revenues from catering activity was recorded in microenterprises located in Opolskie Voivodship – it amounted to 2.1% (4.7 billion PLN), 1.9% (2.2 billion PLN) and 1.8% (0.3 billion PLN), respectively. In terms of total wholesale, the smallest share had microenterprises from the Warmińsko-Mazurskie Voivodship 1.3% (4.1 billion PLN).

The intensity indicator of microenterprises in individual voivodships in 2018 ranged from 4 039 units per 100 thousand population in Podkarpackie Voivodship to 7 695 units in Mazowieckie Voivodship.

The highest monthly revenues per 1 person employed had units from Mazowieckie Voivodship (38 986 PLN) and the lowest from Warmińsko-Mazurskie Voivodship (17 708 PLN).

Rozdział 1.

Chapter 1.

Podstawowe dane o mikroprzedsiębiorstwach w latach 2013–2018

Basic data on microenterprises in 2013–2018

Liczba mikroprzedsiębiorstw² w Polsce w latach 2013–2016 wzrastała średnio z roku na rok o 4,5%, a w ostatnich trzech latach (2016–2018) o 3,5% średniorocznie. W 2018 r. działalność gospodarczą prowadziło 2 146,0 tys. przedsiębiorstw do 9 osób pracujących, a więc o 72,4 tys. jednostek więcej w stosunku do roku poprzedniego. W całym analizowanym okresie (od 2013 r.) liczba mikroprzedsiębiorstw wzrosła o 391,6 tys. jednostek tj. o 22,3% (zob. tabl. 1).

Tablica 1. Liczba mikroprzedsiębiorstw i pracujących
Table 1. Number of microenterprises and persons employed

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba mikroprzedsiębiorstw ogółem Total number of microenterprises	1 754 389	1 826 302	1 905 020	2 004 047	2 073 621	2 146 019
w tym liczba mikroprzedsiębiorstw do 1 osoby pracującej ^a of which number of microenterprises up to 1 person employed ^a	1 234 701	1 289 288	1 332 453	1 412 079	1 473 763	1 522 355
Pracujący (stan w dniu 31 grudnia) Persons employed (as of 31st December)	3 441 668	3 569 678	3 764 185	3 957 151	4 089 771	4 173 208

a To liczba mikroprzedsiębiorstw, w których pracuje maksymalnie 1 osoba i jest to dla niej główne miejsce pracy.
a It is the number of microenterprises in which a maximum of 1 person is employed, and it is its main workplace.

Spośród ogółu przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w Polsce w 2018 r. 70,9% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa do 1 osoby pracującej (w całym analizowanym okresie ich udział wyniósł od 69,9% do 71,1%).

W latach 2013–2018 liczba mikroprzedsiębiorstw na 100 tys. ludności kształtowała się na poziomie od 4 557 do 5 587 jednostek (odpowiednio w pierwszym i ostatnim roku badanego okresu). Wzrost wartości wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw w tym okresie wynika zarówno z rosnącej liczby przedsiębiorstw, jak i spadającej liczby ludności w Polsce (zob. tabl. 2).

Liczba pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w 2018 r. wyniosła 4 173,2 tys., a zatem wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 83,4 tys. osób (w okresie 2013–2018 średnioroczne tempo wzrostu liczby osób pracujących kształtowało się na poziomie 3,9%). Analizując zmiany w zakresie pracujących i mikroprzedsiębiorstw należy zauważyć, że w latach 2013–2017 tempa ich wzrostu były podobne, natomiast

² W polskiej statystyce publicznej, zgodnie z zasadami obowiązującymi w statystyce europejskiej, za mikroprzedsiębiorstwo uważa się przedsiębiorstwo o liczbie pracujących do 9 osób. Dane prezentowane w niniejszej publikacji dotyczą wszystkich badanych sekcji PKD (łącznie z sekcją A i K) – patrz uwagi metodologiczne.

w 2018 r. wzrost r/r liczby jednostek wyniósł 3,5%, a wzrost liczby osób w nich pracujących 2,0%. Stąd liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw w latach 2013–2017 mieściła się w przedziale od 1 962 do 1 976 osób, a w 2018 r. spadła do 1 945 osób.

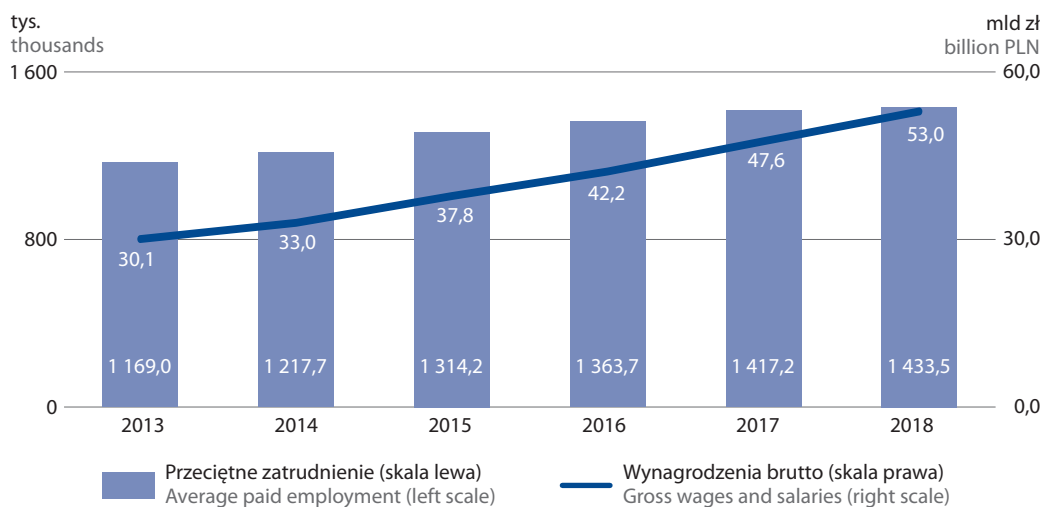
Tablica 2. Podstawowe wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw
Table 2. Basic microenterprises' economic activity indicators

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności Microenterprises per 100 thousand population	4 557	4 746	4 954	5 215	5 397	5 587
Pracujący (stan w dniu 31 grudnia) na 1000 mikroprzedsiębiorstw Persons employed (as of 31st December) per 1000 microenterprises	1 962	1 955	1 976	1 975	1 972	1 945
Przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw Average paid employment per 1000 microenterprises	666	667	690	680	683	668

Przeciętne zatrudnienie w mikroprzedsiębiorstwach w 2018 r. wyniosło 1 433,5 tys. osób (zob. wykres 1) i wzrosło w stosunku do roku poprzedniego o 1,2% (w całym analizowanym okresie średni roczny wzrost „przeciętnego zatrudnienia” wyniósł 4,2%, a najwyższy wzrost r/r odnotowano w 2015 – 7,9%). Najniższą wartość wskaźnika liczby osób zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw odnotowano w 2013 r. (666 osób), a najwyższą w 2015 r. (690 osób). W 2018 r. wartość tego wskaźnika wyniosła 668 osób.

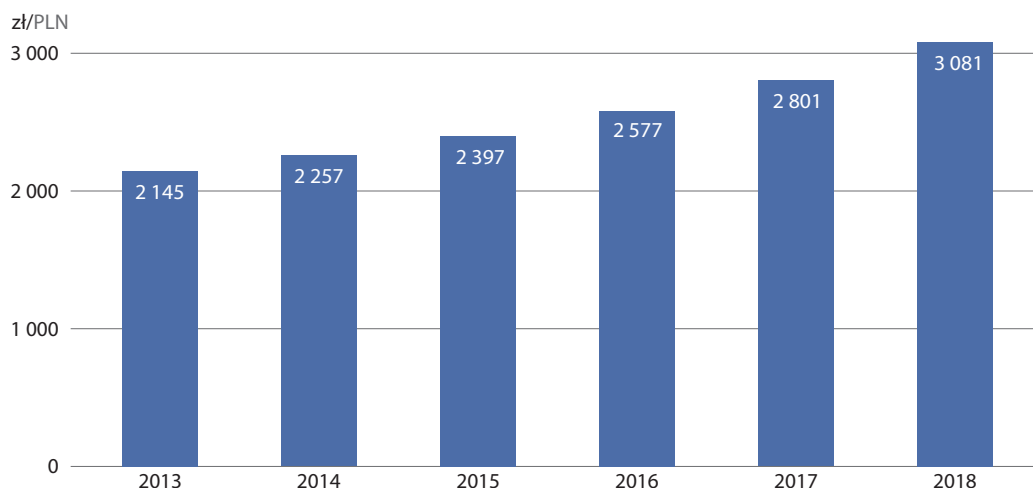
Analizując zmiany jakie zaszły w ciągu ostatnich sześciu lat w zakresie liczby mikroprzedsiębiorstw, pracujących i przeciętnego zatrudnienia można zauważyć znaczne podobieństwo pod względem tempa ich wzrostu. W 2018 r. – w stosunku do roku 2013 – liczba jednostek wzrosła o 22,3%, liczba pracujących o 21,3%, a przeciętne zatrudnienie w mikroprzedsiębiorstwach wzrosło o 22,6%.

Wykres 1. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia brutto
Chart 1. Average paid employment, gross wages and salaries

Kwota wynagrodzeń brutto w jednostkach do 9 osób pracujących w latach 2013–2018 wzrosła z 30,1 mld zł do 53,0 mld zł. Średnioroczny wzrost wartości wynagrodzeń brutto w tym okresie wyniósł 12,0% – najwyższy ich wzrost 14,7% r/r odnotowano w 2015 r., a w kolejnych latach był on na wyrównanym poziomie i wynosił odpowiednio 11,5% (2016 r.), 12,9% (2017 r.) i 11,3% (2018 r.). Udział wynagrodzeń brutto w kosztach ogółem w 2013 r. wyniósł 4,1%, w kolejnych latach systematycznie wzrastał – do 4,9% w 2017 r., natomiast w 2018 r. nieznacznie spadł do poziomu 4,6%. W badanym okresie odnotowano również systematyczny wzrost miesięcznego wynagrodzenia brutto na 1 zatrudnionego – z 2 145 zł w 2013 r. do 3 081 zł w 2018 r. (zob. wykres 2), potwierdza to fakt, że kwota wynagrodzeń ogółem wypłacanych zatrudnionym w mikroprzedsiębiorstwach wzrasta szybciej niż przeciętna liczba osób w nich zatrudnionych.

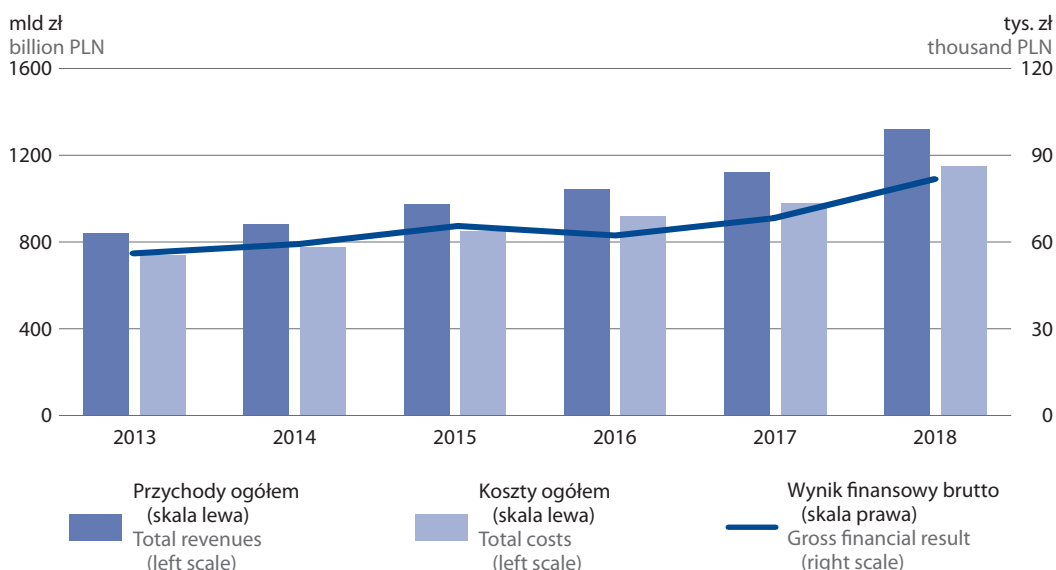
Wykres 2. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego
Chart 2. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee

W 2018 r. przychody ogółem kształtowały się na poziomie 1 323,6 mld zł, a koszty ogółem na poziomie 1 149,2 mld zł (w stosunku do roku poprzedniego wzrosły odpowiednio o 17,9% i 17,1%). W latach 2013–2018 występował systematyczny wzrost zarówno przychodów, jak i kosztów mikroprzedsiębiorstw (zob. wykres 3), w analizowanym okresie przychody mikroprzedsiębiorstw wzrosły łącznie o 57,5%, a koszty o 54,9%. Najwyższy wskaźnik poziomu kosztów odnotowano w pierwszym roku badanego okresu (2013 r.) – 88,3%, a najniższy udział kosztów w przychodach w 2018 r. – 86,8%. Średnioroczna dynamika przychodów wyniosła 109,5, a kosztów 109,1.

Wykres 3. Przychody i koszty ogółem, wynik finansowy brutto na 1 mikroprzedsiębiorstwo

Chart 3. Total revenues and total costs, gross financial result per 1 microenterprise

Analiza pozostałych wskaźników dotyczących finansowych aspektów działalności mikroprzedsiębiorstw wskazuje na ich dynamiczny rozwój w badanym okresie (zob. tabl. 3). W 2018 r. nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo wyniosła 81,3 tys. zł – w porównaniu z 2017 r. wzrosła zatem o 12,9 tys. zł, a w odniesieniu do 2013 r. o 25,2 tys. zł. Miesięczne przychody na 1 pracującego, które w 2018 r. wyniosły 26 431 zł – w porównaniu z 2017 r. wzrosły zatem o 2 376 zł, a w odniesieniu do 2013 r. o 5 039 zł. Korzystna sytuacja występowała także w przypadku wskaźnika rentowności obrotu brutto, który wzrósł z 11,7% w 2013 r. do 13,2% w 2018 r. (z wyjątkiem 2016 r. – spadek do 11,9%).

Tablica 3. Wskaźniki finansowe działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw

Table 3. Finance microenterprises' economic activity indicators

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wynik finansowy brutto na 1 mikroprzedsiębiorstwo w zł Gross financial result per 1 microenterprise in PLN	56 118	59 397	65 541	62 319	68 354	81 293
Miesięczne przychody na 1 pracującego w zł Monthly revenues per 1 person employed in PLN	21 392	21 676	22 609	23 001	24 055	26 431
Wskaźnik rentowności obrotu brutto w % Gross turnover profitability indicator in %	11,7	12,3	12,8	11,9	12,6	13,2

W Polsce w latach 2013–2018 występował systematyczny wzrost wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw (zob. tabl. 4). Najwyższą dynamikę wartości sprzedaży detalicznej w stosunku do roku poprzedniego odnotowano w latach 2015–2017 (wyniosła ona odpowiednio 104,8, 104,7 i 104,8). W 2018 r. sprzedaż detaliczna jednostek do 9 osób pracujących kształtowała się na poziomie 219,2 mld zł i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 2,7%.

Tablica 4. Sprzedaż detaliczna, hurtowa, produkcja budowlano-montażowa i przychody z działalności gastronomicznej

Table 4. Retail sale, wholesale, construction and assembly production and revenues from catering activity

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sprzedaż detaliczna w mln zł Retail sale in million PLN	184 058	185 762	194 643	203 750	213 459	219 146
Sprzedaż hurtowa w mln zł Wholesale in million PLN	232 478	234 621	247 473	265 395	303 628	327 987
Produkcja budowlano-montażowa w mln zł Construction and assembly production in million PLN	73 205	77 370	82 665	89 748	100 178	112 712
Przychody z działalności gastronomicznej w mln zł Sales revenues from catering activity in million PLN	10 532	11 145	12 174	13 438	14 822	17 111

Wartość sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w Polsce również systematycznie wzrastała w badanym okresie, przy czym średnie tempo wzrostu sprzedaży hurtowej w latach 2013–2018 było znacznie wyższe niż w sprzedaży detalicznej (3,6%) i wyniosło 7,1%. Najwyższy wzrost wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw r/r odnotowano w 2017 r. – 14,4%. W 2018 r. sprzedaż hurtowa jednostek do 9 osób pracujących wyniosła 328,0 mld zł i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 8,0%.

W latach 2013–2017 przychody z działalności gastronomicznej mikroprzedsiębiorstw stanowiły niewielką część ich przychodów ogółem. Jednak tempo wzrostu ich wartości (w porównaniu ze sprzedażą detaliczną i hurtową) było najwyższe – średniorocznie wyniosło 10,2%. Wartość przychodów z działalności gastronomicznej wzrosła z 10,5 mld zł w 2013 r. do 17,1 mld zł w 2018 r., a więc o 62,5%, a najwyższy wzrost r/r odnotowano w 2018 r. – wyniósł on 15,4%.

W badanym okresie (2013–2018) średnioroczny wzrost wartości produkcji budowlano-montażowej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób wyniósł 9,0%. Wartość tego rodzaju produkcji w 2018 r. wyniosła 112,7 mld zł i w stosunku do roku 2017 wzrosła o 12,5%, a w porównaniu z rokiem 2013 o 54,0%. Z kolei udział wartości produkcji budowlano-montażowej w przychodach ogółem w latach 2013–2018 mieścił się w przedziale od 8,5% do 8,9% – najniższy odnotowano w roku 2015 i 2018, a najwyższy w 2017 r.

Tablica 5. Wartość brutto środków trwałych i nakłady na rzeczowe aktywa trwałe

Table 5. Gross value of fixed assets and outlays on tangible fixed assets

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wartość brutto środków trwałych w mld zł Gross value of fixed assets in billion PLN	220,2	238,5	258,4	275,9	299,3	321,0
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w mln zł Outlays on tangible fixed assets in million PLN	26 595,8	29 904,3	29 557,2	30 234,8	34 715,5	39 152,3

Wartość brutto środków trwałych w mikroprzedsiębiorstwach w poszczególnych latach badanego okresu regularnie wzrastała. W całym analizowanym okresie średnia roczna wartość brutto środków trwałych wyniosła 268,9 mld zł, a średnioroczna dynamika ich wartości kształtowała się na poziomie 107,8 (wzrost o 7,8%). Udział wartości brutto środków trwałych w przychodach w latach 2013–2018 mieścił się w przedziale od 24,3% do 27,0% - najwyższy udział odnotowano w 2014 r., a najniższy w 2018 r.

W badanym okresie średnio w skali roku wartość nakładów na rzeczowe aktywa trwałe (tj. łącznie nakładów inwestycyjnych i wydatków na zakup używanych środków trwałych) wyniosła 31 693,3 mln zł. W roku 2014 w stosunku do roku 2013 nastąpił znaczący wzrost nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wynoszący 12,4%, w 2015 r. odnotowano spadek o 1,2%, a w latach 2016–2018 ponowny wzrost ich wartości, odpowiednio o 2,3%, 14,8% i 12,8%. W całym badanym okresie średnioroczna dynamika nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wyniosła 108,0. Analizując wartość tych nakładów w stosunku do przychodów zaobserwowano, że ich udział wahał się w od 2,9% do 3,4%, przy czym wartość minimalną zanotowano w 2016 r., a wartość maksymalną w 2014 r.

Rozdział 2.

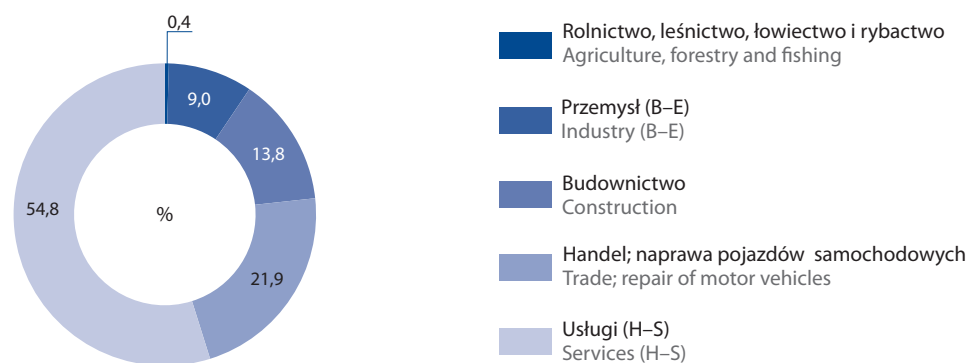
Chapter 2.

Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD

Microenterprises survey results by NACE sections

W 2018 r. ze względu na przeważający rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej największy udział w mikroprzedsiębiorstwach ogółem w Polsce miały jednostki prowadzące działalność w zakresie usług³ (54,8%). W porównaniu z rokiem poprzednim ich zbiorowość zwiększyła się z 1 124,2 tys. do 1 176,9 tys. jednostek tj. o 4,7% (zob. tabl. 6). Przedsiębiorstwa do 9 osób pracujących, prowadzące działalność gospodarczą związaną z handlem i naprawą pojazdów samochodowych stanowiły drugą pod względem wielkości znaczącą grupę jednostek – 469,6 tys. (21,9% z ogółu), przy czym ich liczba spadła w stosunku do roku poprzedniego o 2,0%. W latach 2013–2018 można było zaobserwować zwiększający się odsetek mikroprzedsiębiorstw sektora usług z 51,2% w 2013 r. do 54,8% w 2018 r. przy zmniejszającym się udziale jednostek handlowych z 27,1% do 21,9% (zob. wykres 4).

Wykres 4. Struktura mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2018 r.
Chart 4. Structure of microenterprises by NACE sections in 2018

W 2018 r. najwyższym tempem wzrostu charakteryzowały się mikroprzedsiębiorstwa prowadzące działalność budowlaną – w stosunku do roku poprzedniego ich liczba zwiększyła się o 8,7% (z 273,2 tys. do 296,9 tys. jednostek), a w okresie sześcioletnim od 2013 r. o 39,2%. Sytuacja mikroprzedsiębiorstw działających w przemyśle⁴ była najbardziej ustabilizowana – w stosunku do roku 2017 ich zbiorowość zwiększyła się o 3,0%, a średnioroczne tempo wzrostu ich liczby w latach 2013–2018 wyniosło 4,0%.

³ W niniejszej publikacji dokonano grupowania danych w stosunku do ogólnie przyjętych przekrojów klasyfikacyjnych ujmując pod pojęciem „usług” sekcje (H-S): H – transport i gospodarka magazynowa; I – zakwaterowanie i gastronomia; J – informacja i komunikacja; K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa; L – obsługa rynku nieruchomości; M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; N – administrowanie i działalność wspierająca; P – edukacja; Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna; R – kultura, rozrywka i rekreacja; S – pozostała działalność usługowa – patrz uwagi metodologiczne.

⁴ Pod pojęciem „przemysł” uwzględniono sekcje (B-E): B – górnictwo i wydobywanie; C – przetwórstwo przemysłowe, D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę; E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja.

Zmiany w stanie i strukturze osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w badanym okresie były odzworowaniem zmian w stanie i strukturze mikroprzedsiębiorstw. W 2018 r. najwięcej osób pracowało w sektorze usług – 2 010,3 tys. osób, tj. 48,2% wszystkich pracujących w mikroprzedsiębiorstwach i ich liczba wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 3,1%. W tym samym czasie (2018 r.) w budownictwie pracowało 592,9 tys. osób, tj. 14,2% ogółu pracujących, przy czym zarówno w stosunku do 2017 r., jak i do 2013 r. w budownictwie odnotowano największy wzrost liczby pracujących – odpowiednio o 7,2% i o 39,3%. Udział pracujących w mikroprzedsiębiorstwach prowadzących działalność przemysłową oraz rolniczą w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie – w 2018 r. w przemyśle wyniósł on 10,9% (tj. 454,0 tys. osób), a w rolnictwie 0,6% (tj. 22,8 tys. osób). Średnioroczne tempo wzrostu liczby osób pracujących w latach 2013–2018 w wyżej wymienionych sekcjach wyniosło odpowiednio 3,8% i 2,0%. Natomiast wraz ze spadkiem liczby mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową, w 2018 r. o 1,6% (tj. do 1 093,3 tys. osób) zmniejszyła się liczba pracujących w tej sekcji.

Tablica 6. Liczba mikroprzedsiębiorstw i pracujących, przychody ogółem i nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według sekcji PKD w 2018 r.

Table 6. Number of microenterprises, persons employed, total revenues and outlays on tangible fixed assets by NACE sections in 2018

Wyszczególnienie Specification	Liczba mikro- przedsiębiorstw Number of microenterprises	Pracujący ogółem (stan w dniu 31 grudnia) Persons employed (as of 31st December)	Przychody ogółem w mln zł Total revenues in million PLN	Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w mln zł Outlays on tangible fixed assets in million PLN
OGÓŁEM TOTAL	2 146 019	4 173 208	1 323 640	39 152,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	9 085	22 793	4 062	403,2
Przemysł (sekcje B–E) Industry (B–E sections)	193 519	453 969	110 558	4 243,7
Budownictwo Construction	296 940	592 887	143 498	4 881,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	469 552	1 093 284	532 896	4 920,0
Usługi (sekcje H–S) Services (H–S sections)	1 176 923	2 010 276	532 627	24 704,4

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej w 2018 r. największą część przychodów wszystkich mikroprzedsiębiorstw, tj. 40,3% (532,9 mld zł) wygenerowały jednostki działające w sekcji handel i naprawa pojazdów samochodowych oraz w usługach – 40,2% (532,6 mld zł). W porównaniu z rokiem poprzednim wzrost przychodów mikroprzedsiębiorstw sektora usług był znacznie większy (o 27,0%) niż jednostek handlowych (o 11,4%), a w stosunku do roku 2013 r. ich przychody wzrosły odpowiednio o 75,3% i o 41,7%. Pozostałą część przychodów mikroprzedsiębiorstw w 2018 r., tj. 19,5% wygenerowały jednostki należące do sekcji: budownictwo (143,5 mld zł), przemysł (110,6 mld zł) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (4,1 mld zł) (zob. tabl. 6).

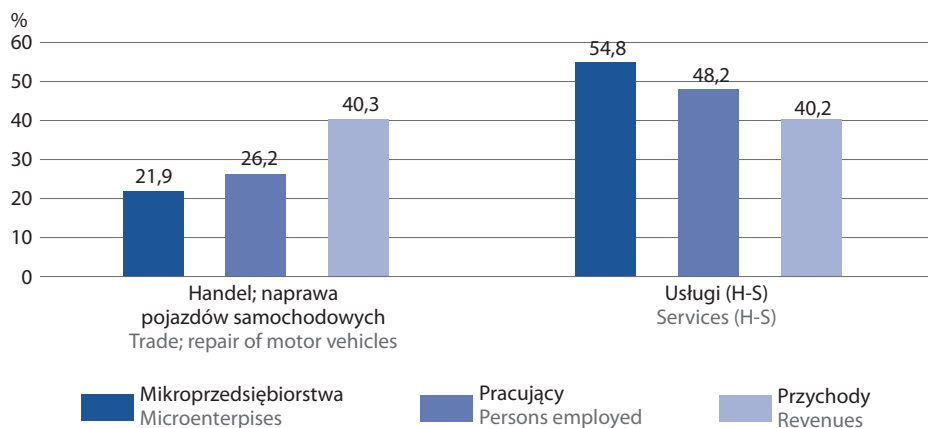
Pod względem nakładów na rzeczowe aktywa trwałe w 2018 r. największe znaczenie miały jednostki z sektora usług, których nakłady w wysokości 24 704,4 mln zł stanowiły aż 63,1% nakładów wszystkich mikroprzedsiębiorstw (39 152,3 mln zł). Drugie co do wielkości nakłady poniosły jednostki prowadzące działalność gospodarczą w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych 4 920,0 mln zł (12,6%), a w dalszej kolejności jednostki funkcjonujące w przemyśle 4 881,1 mln zł (12,5%). W stosunku do roku 2017 największy wzrost nakładów na rzeczowe aktywa trwałe odnotowano w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (dynamika=187,0) oraz pozostała działalność usługowa (dynamika=159,3), natomiast w sekcji budownictwo nastąpił spadek wartości nakładów o 415,3 mln zł (dynamika=36,9).

Porównując nakłady na rzeczowe aktywa trwałe do przychodów ogółem mikroprzedsiębiorstw zaobserwowano, że stosunkowo najwięcej na nakłady tj. 9,9% przychodów przeznaczyły jednostki z sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Udział nakładów w przychodach ogółem w sektorze usług wyniósł 4,6%, a w przemyśle 3,8%.

Analizując łącznie dane o liczbie mikroprzedsiębiorstw i pracujących oraz przychodach w 2018 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej należy zauważyć, że 21,9% jednostek działających w handlu (oraz 26,2% osób pracujących) wygenerowało 40,3% (532,9 mld zł) przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem (zob. wykres 5). Podczas gdy w sektorze usług, za niemal taki sam udział przychodów, tj. 40,2% (532,6 mld zł) odpowiadało 54,8% jednostek (skupiających 48,2% osób pracujących).

Wykres 5. Struktura mikroprzedsiębiorstw, pracujących i przychodów dla sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz sektora usług w 2018 r.

Chart 5. Structure of microenterprises, persons employed and revenues for section trade; repair of motor vehicle and services in 2018

Działalność usługowa była przeważającym rodzajem działalności przedsiębiorstw do 9 osób pracujących. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2018 r. według liczby pracujących w głównym miejscu pracy i sekcji PKD wskazują, że najbardziej liczną grupą – 1 522,4 tys. jednostek – były mikroprzedsiębiorstwa posiadające do 1 osoby pracującej (zob. tabl. 7). Ich udział wśród jednostek ogółem wyniósł 70,9% i zmniejszył się w porównaniu z rokiem 2017 o 0,2 p. proc.

Spośród mikroprzedsiębiorstw do 1 osoby pracującej 918,2 tys. to jednostki sektora usług, stanowiły one 60,3% wszystkich jednostek posiadających do 1 osoby pracującej (oraz 78,0% wszystkich mikroprzedsiębiorstw w tym sektorze). Liczba mikroprzedsiębiorstw w omawianej grupie „sektor usług – do 1 osoby pracującej” wzrosła w odniesieniu do roku 2017 o 4,8%. Natomiast biorąc pod uwagę szczegółową strukturę mikroprzedsiębiorstw posiadających do 1 osoby pracującej (w głównym miejscu pracy) według sekcji PKD należy zauważyć, że ich udział wahał się od 53,2% w zakwaterowaniu i gastronomii do 87,4% w sekcji informacja i komunikacja (zob. wykres 6).

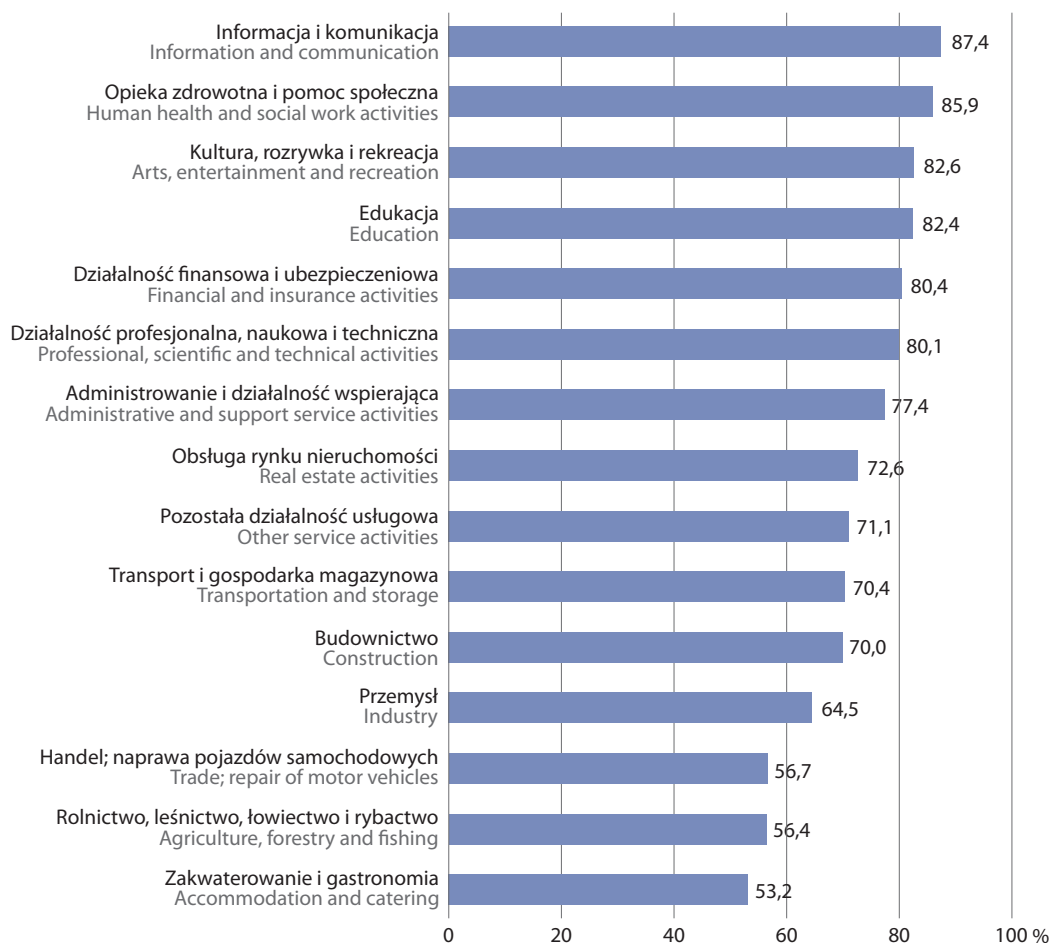
Tablica 7. Liczba mikroprzedsiębiorstw według liczby pracujących w głównym miejscu pracy oraz sekcji PKD w 2018 r.

Table 7. Microenterprises by number of persons employed in the main workplace and NACE sections in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	do 1 osoby pracującej up to 1 person employed	2 osoby pracujące 2 persons employed	3 osoby pracujące 3 persons employed	4 osoby pracujące 4 persons employed	5 osób pracują- cych 5 persons employed	6 i więcej osób pracujących 6 and more persons em- ployed
OGÓŁEM TOTAL	2 146 019	1 522 355	250 225	123 474	75 325	55 123	119 519
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	9 085	5 124	1 267	750	525	525	894
Przemysł (sekcje B–E) Industry (B–E sections)	193 519	124 894	21 370	14 214	7 864	6 170	19 008
Budownictwo Construction	296 940	207 887	33 634	18 220	10 770	9 083	17 345
Handel; naprawa pojaz- dów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	469 552	266 283	84 929	38 964	24 579	18 015	36 784
Usługi (sekcje H–S) Services (H–S sections)	1 176 923	918 167	109 025	51 326	31 587	21 330	45 488

Wykres 6. Udział mikroprzedsiębiorstw do 1 osoby pracującej^a w mikroprzedsiębiorstwach ogółem według sekcji PKD w 2018 r.

Chart 6. The share of microenterprises up to 1 person employed^a in total microenterprises by NACE sections in 2018

a To liczba mikroprzedsiębiorstw, w których pracuje maksymalnie 1 osoba i jest to dla niej główne miejsce pracy.
a It is the number of microenterprises in which a maximum of 1 person is employed, and it is its main workplace.

Najbardziej zróżnicowane pod względem rodzaju prowadzonej działalności były mikroprzedsiębiorstwa posiadające 6 i więcej osób pracujących (119,5 tys. jednostek). Spośród nich 38,1% prowadziło działalność usługową, 30,8% działalność związaną z handlem i naprawą pojazdów samochodowych, 15,9% było związanych z przemysłem, 14,5% z budownictwem, a 0,7% z rolnictwem.

Zmiany w strukturze mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD to nie tylko efekt likwidacji działalności gospodarczej przez istniejące podmioty i rozpoczynania działalności przez nowe jednostki, ale również wynik zmian rodzaju prowadzonej działalności (sekcji PKD) przez poszczególne podmioty. Zestawienie informacji o zadeklarowanym przez mikroprzedsiębiorstwa rodzaju działalności gospodarczej w rejestrze urzędowym REGON z danymi o aktualnym rodzaju działalności gospodarczej jednostek z badania statystycznego (zob. tabl. 8) umożliwiło analizę skali zmian rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw.

Tablica 8. Zmiany rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w oparciu o dane rejestrowe oraz wyniki badania w 2018 r.

Table 8. Changes in the type of economic activity conducted by microenterprises based on register data and survey results in 2018

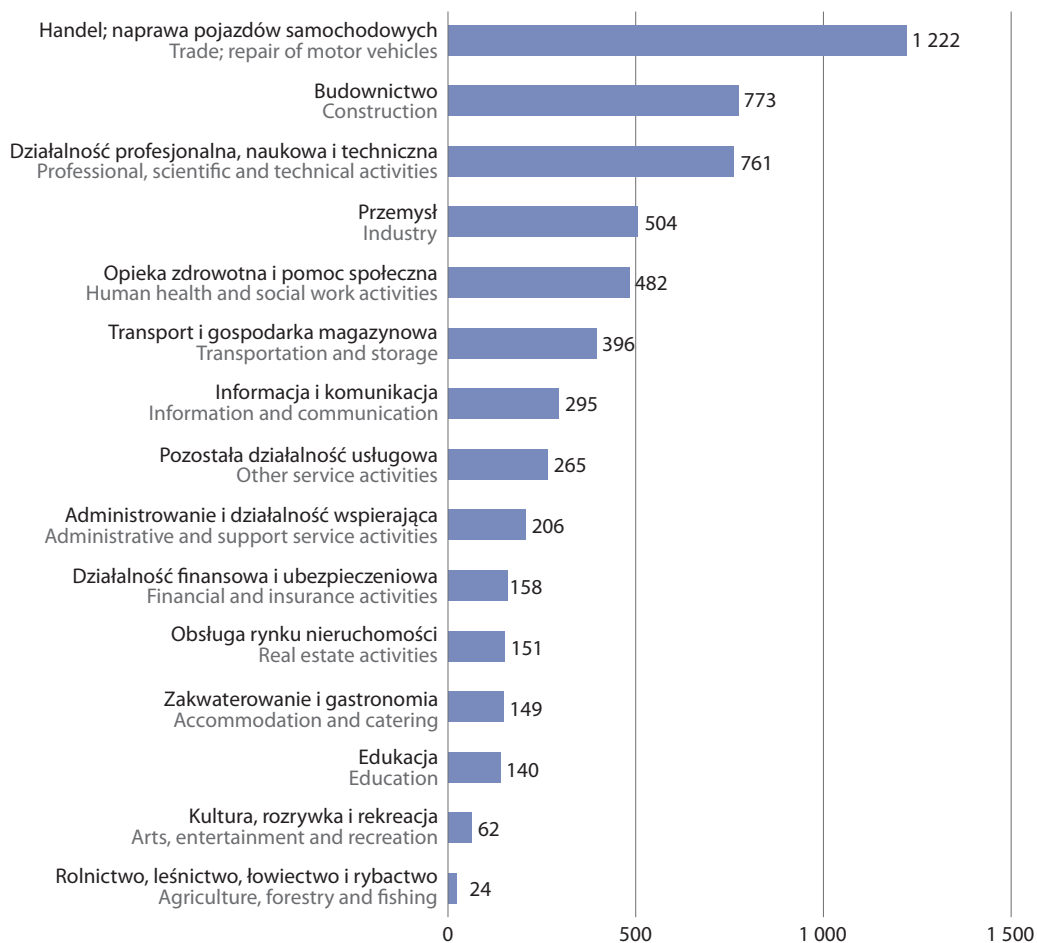
Rodzaj działalności gospodarczej Type of economic activity	Ogółem Total	według sekcji w % by sections in %				
		A	(B-E)	F	G	(H-S)
z badania surveyed						
wg rejestru registered						
Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Section A Agriculture, forestry and fishing	100,0	98,9	0,4	-	-	0,7
Sekcje (B-E) Przemysł Sections (B-E) Industry	100,0	-	97,1	0,3	1,7	0,9
Sekcja F Budownictwo Section F Construction	100,0	0,1	2,2	91,7	2,2	3,8
Sekcja G Handel; naprawa pojazdów samochodowych Section G Trade; repair of motor vehicles	100,0	0,1	3,1	0,4	92,4	4,0
Sekcje (H-S) Usługi Sections (H-S) Services	100,0	-	1,4	0,8	3,4	94,4

Na podstawie zebranych danych zaobserwowano, że w 2018 r. najczęściej profil prowadzonej działalności gospodarczej w stosunku do informacji podanej w rejestrze REGON zmieniały mikroprzedsiębiorstwa z sekcji budownictwo – 8,3% (91,7% jednostek z sekcji F kontynuowało działalność zgodną z zadeklarowanym rodzajem PKD). W dalszej kolejności zmiany w rodzaju prowadzonej działalności dokonywały jednostki handlowe – 7,6% (92,4%) oraz z sektora usług – 5,6% (94,4%). Najrzadziej zmian dokonywały podmioty, które swoją pierwotną działalność zarejestrowały w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz w przemyśle. W 2018 r. odpowiednio 98,9% oraz 97,1% z tych jednostek nadal prowadziło zadeklarowany w rejestrze REGON rodzaj działalności gospodarczej.

Z kolei wewnątrz sektora usług najczęściej zmiany PKD występowały w sekcji obsługa rynku nieruchomości – 18,8% wszystkich mikroprzedsiębiorstw z tej sekcji zmieniło rodzaj prowadzonej działalności, spośród nich 5,6% badanych jednostek kontynuowało dalszą działalność w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, 4,5% w budownictwie, a 3,6% w przemyśle.

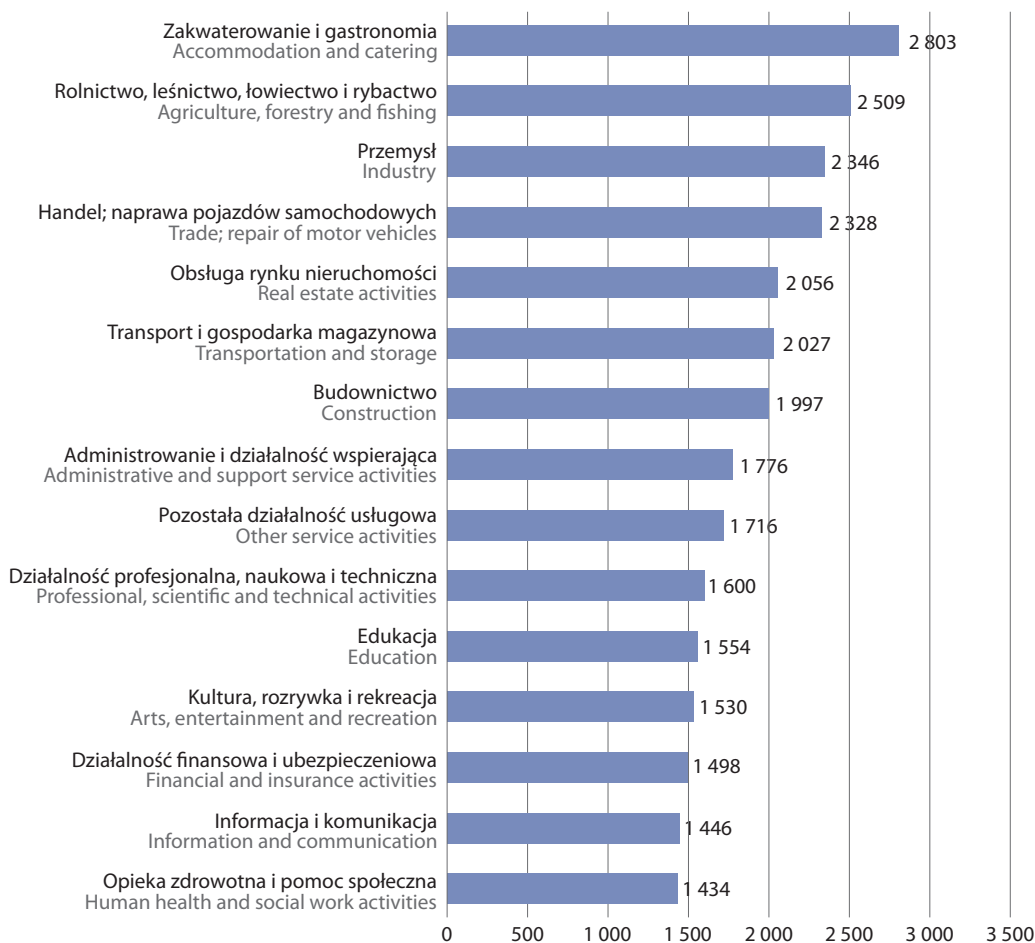
W Polsce w 2018 r. największa liczba jednostek na 100 tys. ludności występowała w sektorze usług – 3 064, w tym w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 761 jednostek na 100 tys. ludności (zob. wykres 7). W sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw wyniósł 1 222 jednostki, w budownictwie 773 jednostki, a w przemyśle 504 jednostki na 100 tys. ludności. Najmniej przedsiębiorstw do 9 osób pracujących występowało w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 24 jednostki na 100 tys. ludności (w skali całego kraju wartość omawianego wskaźnika wynosiła 5 587 jednostek na 100 tys. ludności).

Wykres 7. Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności według sekcji PKD w 2018 r.
 Chart 7. Microenterprises per 100 thousand population by NACE sections in 2018

Liczba osób pracujących na 1000 mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2018 r. była najniższa w sektorze usług i wyniosła 1 708 osób – w odróżnieniu od budownictwa (1 997), handlu (2 328), przemysłu (2 346), czy rolnictwa (2 509). Jest to zgodne z wcześniejszymi wynikami, gdyż w sekcjach usługowych przeważają jednostki posiadające maksymalnie do 1 osoby pracującej w głównym miejscu pracy. W ramach działalności usługowych wskaźnik ten był jednak bardzo zróżnicowany i wahał się od 1 434 osób na 1000 mikroprzedsiębiorstw w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna do 2 803 osób w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (zob. wykres 8). W skali całego kraju wartość omawianego wskaźnika kształtowała się na poziomie 1 945 osób na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

Wykres 8. Pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2018 r.^a
 Chart 8. Persons employed per 1000 microenterprises by NACE sections in 2018^a

^a Stan w dniu 31 grudnia.
^a As of 31st December.

Struktura wynagrodzeń brutto i przeciętnego zatrudnienia w mikroprzedsiębiorstwach w poszczególnych latach badanego okresu 2013–2018 była podobna, przy czym wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze usług (o 1,1% w stosunku do 2017 r. i o 27,5% w porównaniu z 2013 r.) był wyższy niż w handlu (odpowiednio o 0,6% i o 13,3%). Kwota wynagrodzeń brutto w porównaniu z 2017 r. w sektorze usług wzrosła o 11,7%, a w działalności związanej z handlem i naprawą pojazdów samochodowych o 12,3%. Natomiast w całym analizowanym okresie (2013–2018) wzrost wynagrodzeń brutto w usługach wyniósł 86,9%, a w handlu 60,5%.

Tablica 9. Wskaźniki zatrudnienia i wynagrodzeń w mikroprzedsiębiorstwach według sekcji PKD w 2018 r.
 Table 9. Indicators of paid employment and gross wages and salaries in microenterprises by NACE sections in 2018

Wyszczególnienie Specification	Wynagrodzenia brutto w mln zł Gross wages and salaries in million PLN	Przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw Average paid employment per 1000 microenterprises	Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w zł Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee in PLN
OGÓŁEM TOTAL	668	668	3 081
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1 122	1 122	2 439
Przemysł (sekcje B–E) Industry (B–E sections)	1 012	1 012	2 907
Budownictwo Construction	724	724	2 709
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	965	965	3 025
Usługi (sekcje H–S) Services (H–S sections)	476	476	3 342

Z kwoty wynagrodzeń brutto ogółu mikroprzedsiębiorstw największą część (42,3%) stanowiły wynagrodzenia osób zatrudnionych w sektorze usług (39,0%, przeciętne zatrudnienie). Sytuacja osób zatrudnionych w sektorze usług była najbardziej korzystna na tle innych sekcji – odnotowano w niej najwyższe wynagrodzenie miesięczne brutto na 1 zatrudnionego (3 342 zł) (zob. tabl. 9).

Pod względem miesięcznego wynagrodzenia brutto na 1 zatrudnionego w 2018 r. wewnątrz sektora usług wyróżniały się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji: informacja i komunikacja (5 285 zł), obsługa rynku nieruchomości (3 953 zł), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (3 816 zł) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (3 814 zł). Najniższe przeciętne wynagrodzenie odnotowano w jednostkach z sekcji zakwaterowanie i gastronomia – 2 420 zł (zob. wykres 9). Wzrost przeciętnego wynagrodzenia w mikroprzedsiębiorstwach z wyżej wymienionych sekcji w stosunku do roku poprzedniego wyniósł odpowiednio – 15,6%, 4,4%, 17,0%, 11,9% i 1,1%. W handlu i naprawie pojazdów samochodowych miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego wzrosło w porównaniu z 2017 r. o 11,7% (w 2018 r. wyniosło 3 025 zł), a w przemyśle o 8,8% (w 2018 r. - 2 907 zł).

Wykres 9. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego według sekcji PKD w 2018 r.
 Chart 9. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee by NACE sections in 2018

W 2018 r. najwyższą efektywnością (podobnie jak w 2017 r.) charakteryzowały się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (zob. wykres 10) – 2,2% pracujących ogółem w tej sekcji wygenerowało 7,6% przychodów ogółem, a miesięczne przychody na 1 pracującego wyniosły 63,6 tys. zł (84,3 tys. zł w 2017 r.). Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w przedsiębiorstwach do 9 osób pracujących zajmujących się pozostałą działalnością usługową – 5,7 tys. zł (5,3 tys. zł w 2017 r.), podczas gdy w skali całego kraju kształtował się on na poziomie 25,9 tys. zł (24,0 tys. zł w 2017 r.).

Wykres 10. Miesięczne przychody na 1 pracującego według sekcji PKD w 2018 r.

Chart 10. Monthly revenues per 1 person employed by NACE sections in 2018

Wskaźnik poziomu kosztów mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2018 r. wahał się od 58,3% w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna do 93,8% w sekcji obsługa rynku nieruchomości – w całym sektorze usług wyniósł 83,3%. W pozostałych sekcjach PKD udział kosztów w przychodach mikroprzedsiębiorstw mieścił się w przedziale od 68,7% w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo do 93,1% w sekcji handel, naprawa pojazdów samochodowych. W 2018 r. w skali całego kraju wskaźnik poziomu kosztów kształtował się na poziomie 86,8%.

Z punktu widzenia nadwyżki przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo w 2018 r. najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w rolnictwie – 139 705 zł. Omawiany wskaźnik dla jednostek z sektora usług wyniósł 75 704 zł, przy czym wewnątrz tego sektora był mocno zróżnicowany – od 25 449 zł dla mikroprzedsiębiorstw z sekcji pozostała działalność usługowa do 104 306 zł dla przedsiębiorstw z sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa. W pozostałych sekcjach PKD nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo mieściła się w przedziale od 78 666 zł w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych do 102 431 zł w sekcji budownictwo. W 2018 r. w skali całego kraju wskaźnik poziomu kosztów kształtował się na poziomie 81 293 zł.

Rozdział 3.

Chapter 3.

Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według województw

Microenterprises survey results by voivodships

Najwięcej mikroprzedsiębiorstw aktywnie prowadzących działalność gospodarczą w Polsce w 2018 r. miało siedzibę na terenie województwa mazowieckiego – 414,9 tys., stanowiły one 19,3% jednostek ogółem (zob. tabl. 10). Znaczny udział w strukturze mikroprzedsiębiorstw miały również jednostki zlokalizowane w województwie śląskim (232,1 tys.) i wielkopolskim (218,0 tys.) – odpowiednio 10,8% i 10,2% ogółu mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2018 r. Najmniej przedsiębiorstw do 9 osób pracujących (zob. wykres 11) funkcjonowało na terenie województwa podlaskiego (51,8 tys., tj. 2,4%), lubuskiego (51,4 tys., tj. 2,4%) i opolskiego (42,5 tys., tj. 2,0%).

Tablica 10. Podstawowe dane i wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw w 2018 r.

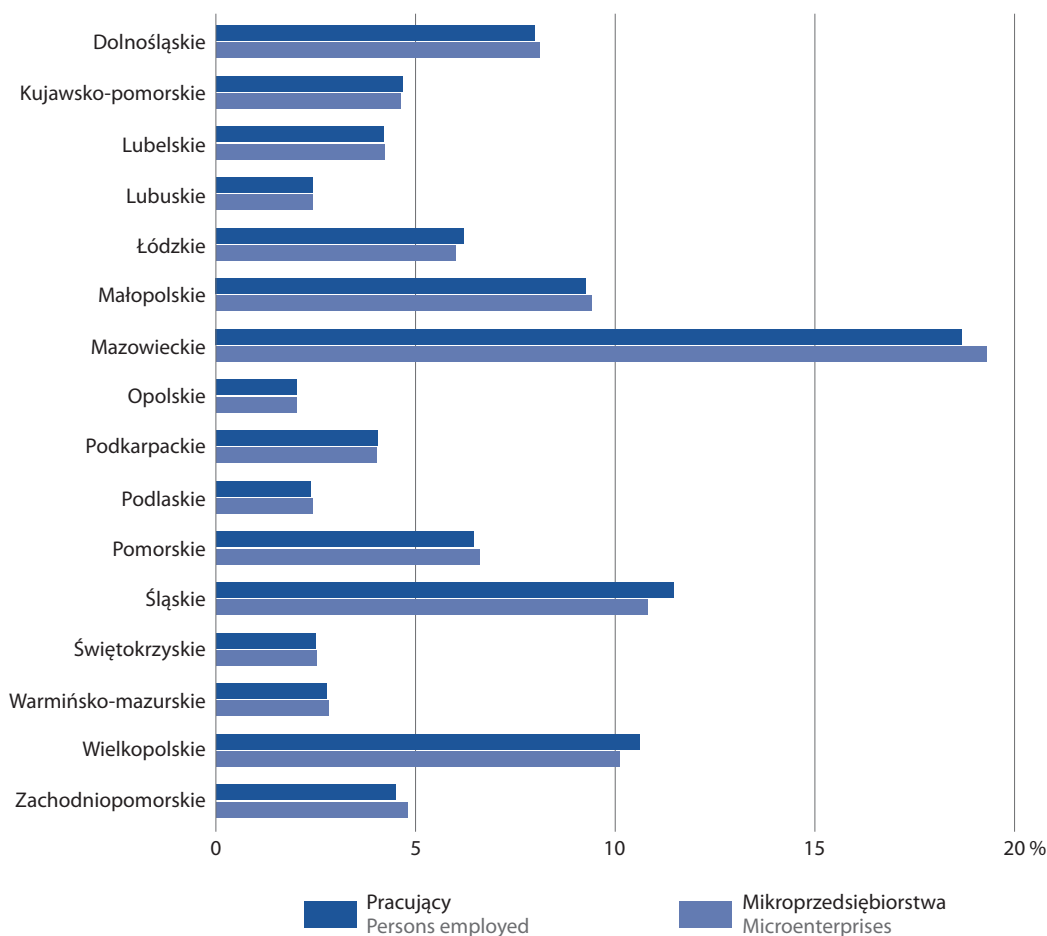
Table 10. Basic data and microenterprises' economic activity indicators by voivodships in 2018

Wyszczególnienie Specification	Liczba mikroprzedsiębiorstw Number of microenterprises		Liczba pracujących ^a Persons employed ^a		Przeciętne zatrudnienie Average paid employment
	ogółem total	na 1000 ludności per 1000 population	ogółem total	na 1000 ludności per 1000 population	
OGÓŁEM TOTAL	2 146 019	56	4 173 208	109	1 433 543
Dolnośląskie	173 693	60	332 784	115	115 003
Kujawsko-pomorskie	97 726	47	194 887	94	69 691
Lubelskie	89 996	42	174 644	82	57 335
Lubuskie	51 422	51	100 600	99	35 552
Łódzkie	128 526	52	258 243	105	91 866
Małopolskie	201 037	59	386 635	114	122 678
Mazowieckie	414 899	77	779 568	144	273 921
Opolskie	42 513	43	84 018	85	29 139
Podkarpackie	85 989	40	168 592	79	60 398
Podlaskie	51 839	44	98 085	83	34 670
Pomorskie	142 689	61	269 121	115	93 580
Śląskie	232 125	51	477 800	105	164 961
Świętokrzyskie	52 912	43	103 791	84	35 481
Warmińsko-mazurskie	59 662	42	115 380	81	41 555
Wielkopolskie	218 041	62	441 929	126	148 930
Zachodniopomorskie	102 952	60	187 131	110	58 785

a Stan w dniu 31 grudnia
a As of 31st December

Wykres 11. Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących według województw w 2018 r.

Chart 11. Structure of microenterprises and persons employed by voivodships in 2018

Warto zauważyć, że w 2018 r. w porównaniu z rokiem 2017 we wszystkich województwach odnotowano wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw aktywnych – największy w ujęciu względnym wzrost wystąpił w województwie lubelskim (dynamika=105,2 – tj. o 4,4 tys. jednostek), jeden z największych w województwie mazowieckim (105,1 – tj. o 20,0 tys.) oraz małopolskim (105,0 – tj. o 9,5 tys.). Najmniejszy względny wzrost liczby jednostek do 9 osób pracujących nastąpił w województwie łódzkim (dynamika=101,8 – tj. o 2,3 tys. mikroprzedsiębiorstw), zachodniopomorskim (101,7 – tj. o 1,7 tys.) oraz świętokrzyskim (100,3 – tj. o 0,2 tys.).

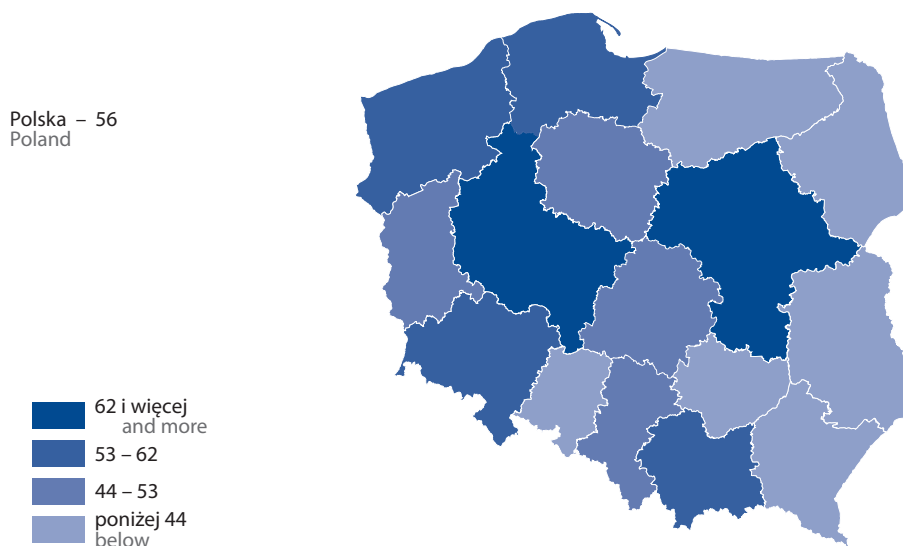
W całym analizowanym okresie (2013–2018) w poszczególnych województwach również odnotowano wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw, a indeksy dynamiki kształtowały się na poziomie od 111,3 w województwie świętokrzyskim (wzrost o 5,4 tys. jednostek) do 137,8 w województwie mazowieckim (wzrost o 113,9 tys. jednostek).

W 2018 r. w województwie mazowieckim (77 podmiotów) i wielkopolskim (62 podmioty) odnotowano najwyższy wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw na 1000 ludności – zob. mapa 1. Natomiast najmniej jednostek do 9 osób pracujących na 1000 ludności występowało w województwach: opolskim i świętokrzyskim (po 43 podmioty), lubelskim i warmińsko-mazurskim (po 42 podmioty) oraz podkarpackim (40 podmiotów).

Pod względem liczby pracujących w mikroprzedsiębiorstwach wyróżniały się województwa: mazowieckie (779,6 tys. osób, 18,7% ogółu pracujących), śląskie (477,8 tys., 11,4%) i wielkopolskie (441,9 tys., 10,6%). Najmniej pracujących w mikroprzedsiębiorstwach odnotowano w województwie lubuskim (100,6 tys. osób, 2,4%), podlaskim (98,1 tys., 2,4%) i opolskim (84,0 tys., 2,0%). Struktura pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w 2018 r. według województw była bardzo zbliżona do struktury mikroprzedsiębiorstw (zob. wykres 11).

Mapa 1. Mikroprzedsiębiorstwa na 1000 ludności w 2018 r.

Map 1. Microenterprises per 1000 population in 2018

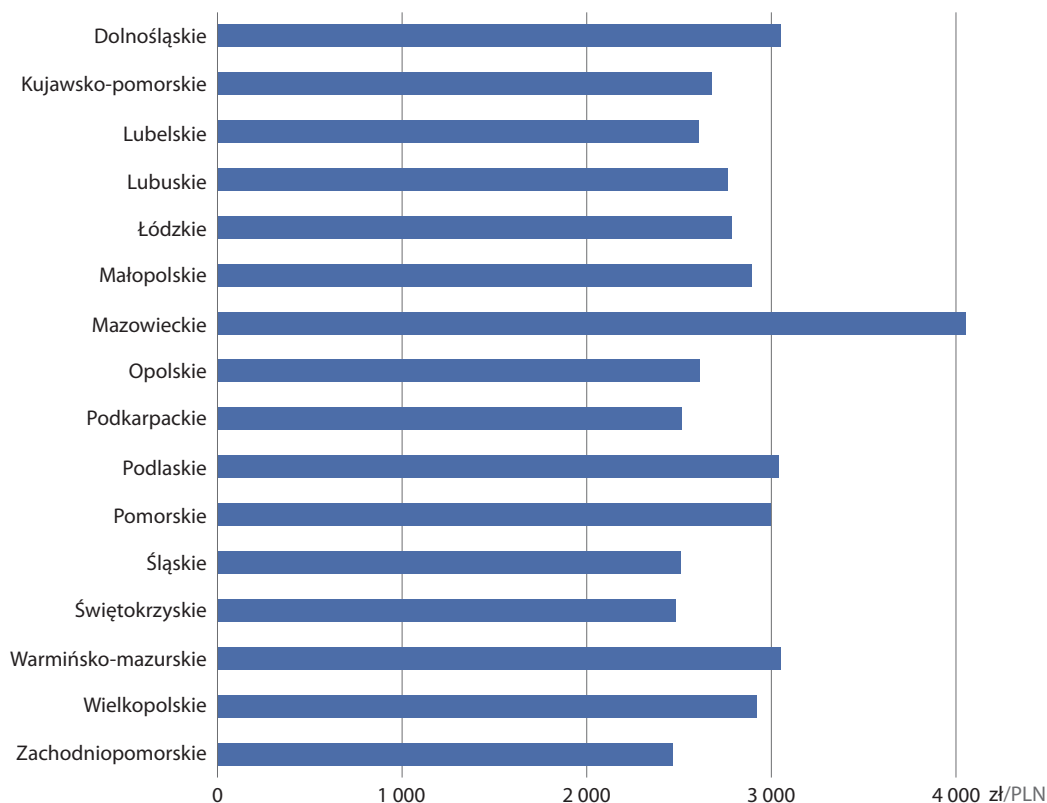

W 2018 r. w porównaniu z rokiem 2017 również we wszystkich województwach odnotowano wzrost liczby pracujących w mikroprzedsiębiorstwach – największy w ujęciu względnym wzrost wystąpił w województwie podlaskim (dynamika=108,1 – tj. o 7,4 tys. osób), jeden z największych w województwie kujawsko-pomorskim (105,5 – tj. o 10,2 tys.) oraz warmińsko-mazurskim (105,2 – tj. o 5,7 tys.) i świętokrzyskim (105,2 – tj. o 5,1 tys.). Najmniejszy względny wzrost liczby osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach nastąpił w województwie mazowieckim (dynamika=100,8 – tj. o 5,9 tys. osób), łódzkim (100,6 – tj. o 1,6 tys.) oraz wielkopolskim (100,5 – tj. o 2,4 tys.).

W całym analizowanym okresie (2013–2018) w poszczególnych województwach również odnotowano wzrost liczby osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach, a indeksy dynamiki kształtowały się na poziomie od 110,1 w województwie śląskim (wzrost o 43,8 tys. osób) do 132,4 w województwie mazowieckim (wzrost o 190,6 tys. osób).

W 2018 r., podobnie jak w 2017 r. największy udział w strukturze przeciętnego zatrudnienia w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce miało województwo mazowieckie – przeciętne zatrudnienie w tym regionie wyniosło 273,9 tys. osób, co stanowiło 19,1% ogółu zatrudnionych w Polsce. Kwota wynagrodzeń brutto (ogółem) wypłacona wszystkim zatrudnionym w mikroprzedsiębiorstwach województwa mazowieckiego znacznie przewyższała kwotę wynagrodzeń wypłaconą w innych województwach – stanowiła bowiem 25,1% ogółu wynagrodzeń brutto mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2018 r. Tym samym w przedsiębiorstwach do 9 osób pracujących, mających siedzibę na terenie województwa mazowieckiego odnotowano najwyższe przeciętne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego (4 055 zł) – zob. wykres 12. W 2018 r. jedynie w mikroprzedsiębiorstwach województwa mazowieckiego przeciętne wynagrodzenie brutto przewyższało średnią krajową (3 081 zł).

Wykres 12. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego według województw w 2018 r.
 Chart 12. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee by voivodships in 2018

Drugim województwem z najwyższym przeciętnym wynagrodzeniem brutto dla jednostek do 9 osób pracujących było dolnośląskie (2018 r. – 3 054 zł). Natomiast najniższe wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w 2018 r. odnotowano w województwie podkarpackim (2 465 zł) i warmińsko-mazurskim (2 484 zł).

Poza województwem mazowieckim znaczący udział w strukturze przeciętnego zatrudnienia w mikroprzedsiębiorstwach miało województwo śląskie (165,0 tys. osób, tj. 11,5%) i wielkopolskie (148,9 tys. osób, tj. 10,4%). W województwach tych przeciętne wynagrodzenie w jednostkach do 9 osób pracujących kształtowało się na zbliżonym poziomie, odpowiednio 2 998 zł i 3 053 zł na 1 zatrudnionego.

Najmniejszy udział w strukturze przeciętnego zatrudnienia w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce miało województwo opolskie (29,1 tys. osób, tj. 2,0%), a przeciętne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego wyniosło tam 2 613 zł.

Mikroprzedsiębiorstwa województwa mazowieckiego, śląskiego i wielkopolskiego, mające największy udział w strukturze pracujących i przeciętnego zatrudnienia charakteryzowały się również najwyższą dynamiką miesięcznego wynagrodzenia brutto na 1 zatrudnionego. Dynamika tego wskaźnika w województwie mazowieckim wyniosła odpowiednio 119,4 (2018/2017) i 153,4 (2018/2013). To oznacza, że w porównaniu z rokiem 2017 miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w województwie mazowieckim wzrosło o 659 zł. W województwie śląskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło o 285 zł w porównaniu z rokiem 2017 (dynamika=110,5) i o 948 zł w stosunku do roku 2013 (dynamika=146,2), natomiast w województwie wielkopolskim odpowiednio o 290 zł względem roku 2017 (dynamika=110,5) i o 933 zł względem roku 2013 (dynamika=144,0).

Z analizy struktury przychodów ogółem mikroprzedsiębiorstw według województw dla 2018 r. wynika, że największą część przychodów wypracowały mikroprzedsiębiorstwa województwa: mazowieckiego – 27,6% (364,7 mld zł), śląskiego – 10,9% (144,7 mld zł) oraz wielkopolskiego – 9,9% (131,6 mld zł). Najmniejsza część przychodów – 1,6% (20,9 mld zł) przypadła na mikroprzedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie opolskim – zob. tabl. 11.

Tablica 11. Przychody ogółem i nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według województw w 2018 r.
Table 11. Total revenues, outlays on tangible fixed assets by voivodships in 2018

Wyszczególnienie Specification	Przychody ogółem Total revenues		Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe Outlays on tangible fixed assets	
	w mln zł in million PLN	w % in %	w mln zł in million PLN	w % in %
OGÓŁEM TOTAL	1 323 640	100,0	39 152,3	100,0
Dolnośląskie	105 438	8,0	2 569,5	6,6
Kujawsko-pomorskie	45 795	3,4	1 249,5	3,2
Lubelskie	43 096	3,2	1 117,4	2,8
Lubuskie	29 484	2,2	533,4	1,4
Łódzkie	64 650	4,9	1 474,9	3,8
Małopolskie	107 989	8,2	3 050,4	7,8
Mazowieckie	364 704	27,6	13 185,1	33,7
Opolskie	20 859	1,6	766,1	1,9
Podkarpackie	47 579	3,6	1 219,5	3,1
Podlaskie	30 116	2,3	631,5	1,6
Pomorskie	79 403	6,0	2 231,3	5,7
Śląskie	144 719	10,9	3 016,0	7,7
Świętokrzyskie	29 328	2,2	731,4	1,9
Warmińsko-mazurskie	24 517	1,9	791,7	2,0
Wielkopolskie	131 649	9,9	4 571,4	11,7
Zachodniopomorskie	54 316	4,1	2 013,2	5,1

Struktura nakładów na rzeczowe aktywa trwałe, według województw w 2018 r. wskazuje, że największa ich część, tj. 33,7% (13 185,1 mln zł) przypadła na mikroprzedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie mazowieckim – charakteryzującym się największym udziałem mikroprzedsiębiorstw i osób w nich pracujących ogółem w Polsce (gdzie wartość nakładów wyniosła 39 152,3 mln zł). W dalszej kolejności pod względem wysokości i udziału nakładów znalazły się mikroprzedsiębiorstwa z województwa wielkopolskiego 11,7% (4 571,4 mln zł) oraz małopolskiego 7,8% (3 050,4 mln zł). Największy wzrost wartości nakładów na rzeczowe aktywa trwałe w stosunku do roku poprzedniego uzyskały jednostki do 9 osób pracujących z województwa warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego (wskaźnik dynamiki wyniósł odpowiednio 162,9 oraz 157,1), a największy spadek wartości nakładów mikroprzedsiębiorstwa z województwa lubuskiego (63,4) oraz pomorskiego (50,6).

Z porównania nakładów na rzeczowe aktywa trwałe do przychodów ogółem mikroprzedsiębiorstw w 2018 r. wynika, że najwięcej na nakłady przeznaczyły jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa zachodniopomorskiego i opolskiego – po 3,7%, a na ostatnim miejscu znalazły się mikroprzedsiębiorstwa z województwa podlaskiego i śląskiego – po 2,1% oraz lubuskiego, gdzie udział nakładów na rzeczowe aktywa trwałe w przychodach ogółem wyniósł 1,8%.

Mikroprzedsiębiorstwa z województwa mazowieckiego charakteryzowały się również najwyższą dynamiką wartości przychodów ogółem – 134,4 w porównaniu z 2017 r. i 205,2 w stosunku do roku 2013 (wzrost odpowiednio o 34,4% i o 105,2%). W województwie śląskim i wielkopolskim zmiany wartości przychodów były znacznie niższe – w pierwszym z nich dynamika wyniosła 111,5 (2018/2017) i 143,7 (2018/2013), a w drugim odpowiednio 118,9 i 145,0. Spadek wartości przychodów w 2018 r. w stosunku do roku poprzedniego wystąpił jedynie w mikroprzedsiębiorstwach województwa lubelskiego (o 1,3%). Wysoka dynamika wartości przychodów w województwie mazowieckim w ostatnich latach przełożyła się na zmiany w strukturze przychodów mikroprzedsiębiorstw według województw. W okresie 2013–2018 udział przychodów jednostek z mazowieckiego w przychodach mikroprzedsiębiorstw ogółem wzrósł o 6,5 p. proc., a znaczne spadki udziału przychodów odnotowano w jednostkach m.in. w województwie śląskim (o 1,1 p. proc.), łódzkim, wielkopolskim i zachodniopomorskim (po 0,9 p. proc.).

Tablica 12. Sprzedaż detaliczna i hurtowa mikroprzedsiębiorstw według województw w 2018 r.
Table 12. Retail sale and wholesale of microenterprises by voivodships in 2018

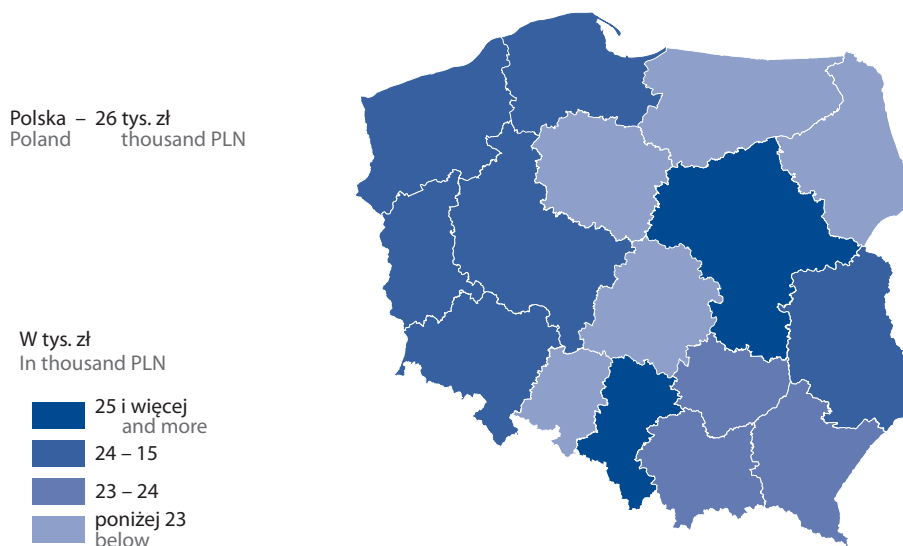
Wyszczególnienie Specification	Sprzedaż detaliczna Retail sale		Sprzedaż hurtowa Wholesale	
	w mln zł in million PLN	w % in %	w mln zł in million PLN	w % in %
OGÓŁEM TOTAL	219 146	100,0	327 987	100,0
Dolnośląskie	19 587	9,0	25 570	7,8
Kujawsko-pomorskie	8 389	3,8	12 472	3,8
Lubelskie	9 659	4,4	10 473	3,2
Lubuskie	5 657	2,6	9 634	2,9
Łódzkie	13 343	6,1	17 976	5,5
Małopolskie	19 973	9,1	22 408	6,8
Mazowieckie	40 924	18,7	89 114	27,2
Opolskie	4 699	2,1	5 091	1,6
Podkarpackie	11 618	5,3	8 978	2,7
Podlaskie	6 228	2,9	5 634	1,7
Pomorskie	10 129	4,6	22 341	6,8
Śląskie	22 448	10,2	40 549	12,4
Świętokrzyskie	6 457	3,0	7 457	2,3
Warmińsko-mazurskie	6 212	2,8	4 137	1,3
Wielkopolskie	23 298	10,6	36 512	11,1
Zachodniopomorskie	10 527	4,8	9 639	2,9

Wysoki udział przychodów jednostek z województwa mazowieckiego w przychodach ogółem mikroprzedsiębiorstw w Polsce przełożył się na wysoką wartość wskaźnika miesięcznych przychodów na 1 pracującego – 38 986 zł (zob. mapa 2). W 2018 r. był to jedyny wynik wyższy od średniej w skali całego kraju (26 431 zł). Ponadto wysoką wartość omawianego wskaźnika odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach z województwa: dolnośląskiego (26 403 zł), podlaskiego (25 587 zł) i śląskiego (25 241 zł). Najniższe miesięczne przychody na 1 pracującego odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (17 708 zł).

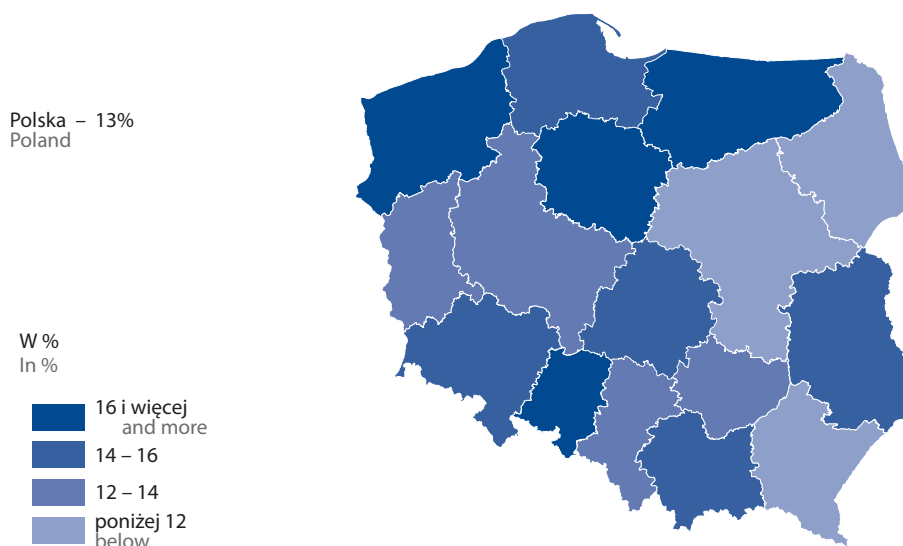
Znaczne zróżnicowanie regionalne widoczne było również pod względem wartości wskaźnika rentowności obrotu brutto mikroprzedsiębiorstw (zob. mapa 3). W 2018 r. najwyższe wartości omawianego wskaźnika odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa: warmińsko-mazurskiego (17,3%), zachodniopomorskiego (16,8%), kujawsko-pomorskie-

go (16,7%) i opolskiego (16,0%). Grupę jednostek o najniższych wartościach wskaźnika rentowności stanowiły mikroprzedsiębiorstwa z województwa podkarpackiego (11,9%), mazowieckiego (10,8%) i podlaskiego (8,2%) – podczas gdy w skali całego kraju jego wartość kształtowała się na poziomie 13,2%.

Mapa 2. Miesięczne przychody na 1 pracującego w 2018 r.
Map 2. Monthly revenues per 1 person employed in 2018

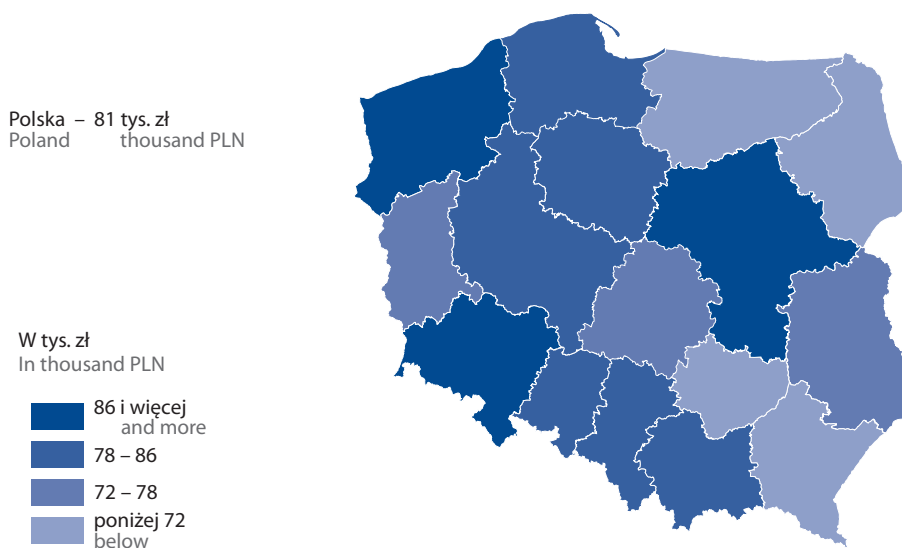

Mapa 3. Wskaźnik rentowności obrotu brutto mikroprzedsiębiorstw w 2018 r.
Map 3. Gross turnover profitability indicator of microenterprises in 2018

W czterech województwach (zob. mapa 4) – mazowieckim, zachodniopomorskim, dolnośląskim i pomorskim wartość nadwyżki przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo przewyższała średnią krajową (81 293 zł) i wyniosła odpowiednio 95 308 zł, 88 497 zł, 87 718 zł i 82 911 zł. Najniższą wartość omawianego wskaźnika osiągnęły jednostki prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa podlaskiego – 47 823 zł.

Mapa 4. Wynik finansowy brutto na 1 mikroprzedsiębiorstwo w 2018 r.
Map 4. Gross financial result per 1 microenterprise in 2018

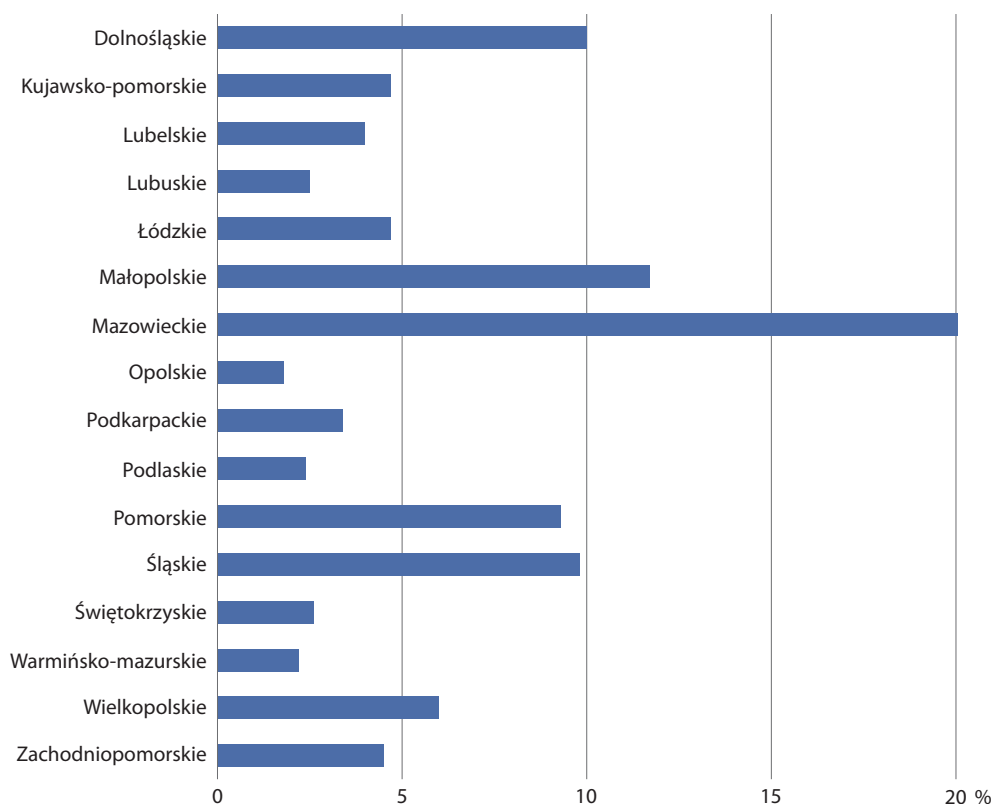

Największy udział w generowaniu zarówno sprzedaży detalicznej, jak i hurtowej mikroprzedsiębiorstw miały jednostki z województwa mazowieckiego, które wypracowały 18,7% (40,9 mld zł) sprzedaży detalicznej ogółem i 27,2% (89,1 mld zł) sprzedaży hurtowej ogółem (zob. tabl. 12). Znaczny udział w sprzedaży detalicznej i hurtowej miały także jednostki do 9 osób pracujących z siedzibą w województwie wielkopolskim – odpowiednio 10,6% (23,3 mld zł) i 11,1% (36,5 mld zł) oraz w województwie śląskim 10,2% (22,4 mld zł) i 12,4% (40,5 mld zł). W strukturze sprzedaży detalicznej ogółem najmniejszy udział posiadały mikroprzedsiębiorstwa z województwa opolskiego – 2,1% (4,7 mld zł), natomiast w strukturze sprzedaży hurtowej ogółem najmniejszy udział miały jednostki z województwa warmińsko-mazurskiego – 1,3% (4,1 mld zł).

Porównując wyniki sprzedaży mikroprzedsiębiorstw w latach 2013–2018 zaobserwowano, że: najwyższa dynamika wartości sprzedaży detalicznej występowała wśród mikroprzedsiębiorstw z województwa dolnośląskiego – 140,2 w porównaniu z 2017 r. i 159,3 w stosunku do roku 2013, natomiast najwyższą dynamikę wartości sprzedaży hurtowej odnotowano w województwie pomorskim – 175,6 (2018/2017) oraz lubuskim – 254,1 (2018/2013). Podczas gdy największy spadek wartości sprzedaży detalicznej w stosunku do 2017 r. wystąpił w mikroprzedsiębiorstwach województwa kujawsko-pomorskiego (o 17,7%), a w stosunku do 2013 r. w jednostkach prowadzących działalność na terenie województwa lubelskiego (o 11,4%). W zakresie sprzedaży hurtowej największy spadek wartości sprzedaży odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach województwa zachodniopomorskiego – o 32,9% w stosunku do roku 2017 i warmińsko-mazurskiego – o 12,2% w porównaniu z rokiem 2013.

Wykres 13. Struktura przychodów z działalności gastronomicznej według województw w 2018 r.

Chart 13. The structure of revenues from catering activity by voivodships in 2018

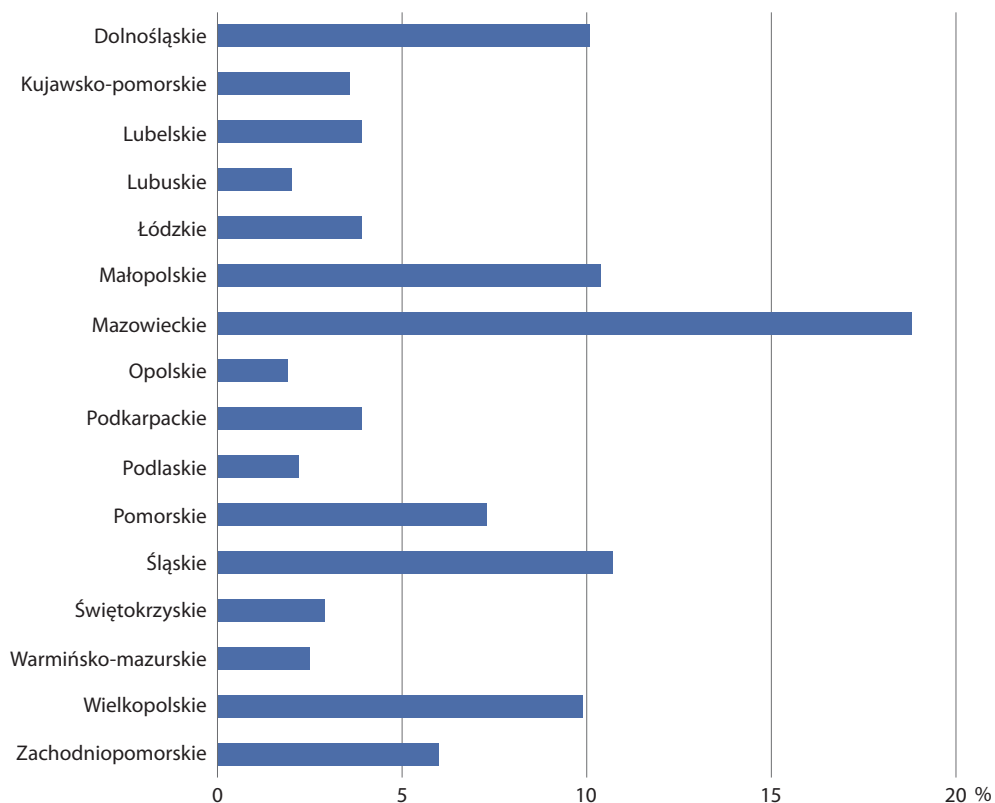

Na wykresie 13 przedstawiono strukturę przychodów z działalności gastronomicznej według województw. W zakresie działalności gastronomicznej 20,4% wartości rynku wygenerowały mikroprzedsiębiorstwa województwa mazowieckiego, 11,7% jednostki z województwa małopolskiego, a dalsze 10,0% mikroprzedsiębiorstwa województwa dolnośląskiego. Ponownie najmniejszy udział w rynku miały jednostki z siedzibą na terenie województwa opolskiego – 1,8%.

W 2018 r. przychody z działalności gastronomicznej mikroprzedsiębiorstw w Polsce wzrosły o 15,4% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 62,5% w porównaniu z rokiem 2013. Niemniej jednak w ramach poszczególnych województw w całym analizowanym okresie 2013–2018 dynamika przychodów z działalności gastronomicznej wahała się od 101,8 (opolskie) do 263,3 (świętokrzyskie). Natomiast w 2018 r. w stosunku do roku poprzedniego wyniki działalności gastronomicznej mikroprzedsiębiorstw najbardziej wzrosły w województwie świętokrzyskim (o 67,1%), a ich największy spadek odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw z województwa zachodniopomorskiego – o 21,8%.

Wykres 14. Struktura produkcji budowlano-montażowej według województw w 2018 r.

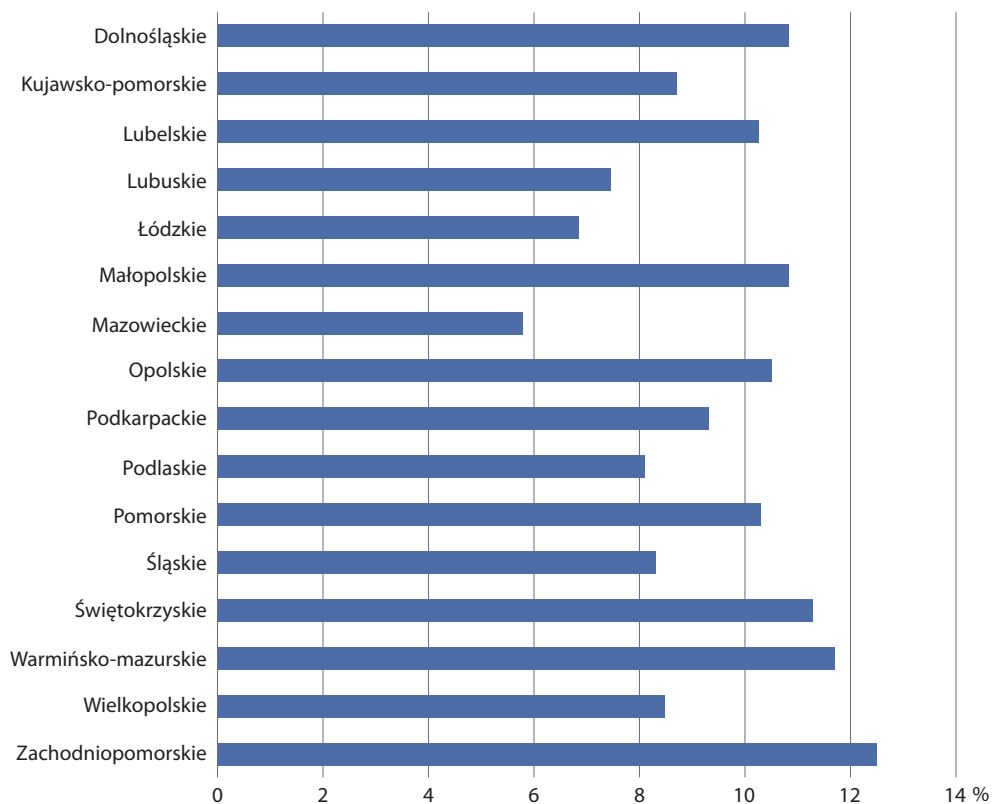
Chart 14. The structure of construction and assembly production by voivodships in 2018

Na wykresie 14 przedstawiono strukturę produkcji budowlano-montażowej według województw. Największy udział w tworzeniu wartości produkcji budowlano-montażowej w Polsce w 2018 r. miały mikroprzedsiębiorstwa województwa mazowieckiego (18,8%), śląskiego (10,7%) oraz małopolskiego (10,4%), a najmniejszy – jednostki do 9 osób pracujących prowadzące działalność na terenie województwa opolskiego (1,9%).

Wykres 15. Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach mikroprzedsiębiorstw według województw w 2018 r.

Chart 15. The share of construction and assembly production in revenues of microenterprises by voivodships in 2018

Analizując zmiany wartości produkcji budowlano-montażowej w Polsce w latach 2013–2018 należy zauważyć, że jej najwyższa dynamika w porównaniu z rokiem 2013 występowała wśród mikroprzedsiębiorstw z województwa zachodniopomorskiego – 232,9, a najniższa (122,9) wśród jednostek do 9 osób pracujących z województwa mazowieckiego. Natomiast w odniesieniu do roku 2017 najwyższy wzrost produkcji budowlano-montażowej wystąpił w jednostkach do 9 osób pracujących z województwa warmińsko-mazurskiego – o 48,3%, a jej największy spadek odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw z województwa lubuskiego – o 7,1%. W skali całego kraju wzrost produkcji budowlano-montażowej wyniósł odpowiednio 54,0% (2018/2013) oraz 12,5% (2018/2017).

Największy udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach miały mikroprzedsiębiorstwa z województwa (zob. wykres 15): zachodniopomorskiego (12,5%), warmińsko-mazurskiego (11,7%) i świętokrzyskiego (11,3%). Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach mikroprzedsiębiorstw niższy niż średnia w skali całego kraju (8,5%), odnotowano wśród jednostek z województwa śląskiego (8,3%), podlaskiego (8,1%), lubuskiego (7,5%), łódzkiego (6,8%) i mazowieckiego (5,8%).

Rozdział 4.

Chapter 4.

Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD

Microenterprises survey results by voivodships and NACE sections

W niniejszym rozdziale przedstawiono wyniki statystycznego badania mikroprzedsiębiorstw łącznie według województw oraz kilku wybranych sekcji PKD. W tablicach (tabl. 13–16) zaprezentowano dane dotyczące zbiorowości mikroprzedsiębiorstw według województw oraz pięciu sekcji, w których występowała największa liczba pracujących, tj. handel; naprawa pojazdów samochodowych (26,2%); budownictwo (14,2%); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11,2%); przemysł (10,9%) oraz transport i gospodarka magazynowa (7,4%). Przedstawione dane umożliwiają pogłębioną analizę działalności mikroprzedsiębiorstw pod względem wybranych cech według sekcji PKD w ramach wybranego województwa lub według województw w ramach wybranej sekcji.

Analizując wyniki działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2018 r. według sekcji PKD w ramach każdego województwa (analiza pozioma) zaobserwowano, że podobnie jak w skali całego kraju, najwięcej mikroprzedsiębiorstw prowadziło działalność w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych. Ich liczba wahała się od 9,4 tys. w województwie opolskim do 82,7 tys. w mazowieckim. W sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych w każdym z województw odnotowano również najwyższy wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw – najwyższy w województwie mazowieckim – 1 534 jednostek na 100 tys. ludności, a najmniejszy w województwie warmińsko-mazurskim – 869 jednostek na 100 tys. ludności.

Tablica 13. Liczba mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.

Table 13. Number of microenterprises by voivodships and NACE sections in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym: Of which:				
		przemysł industry	budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych trade; repair of motor vehicles	transport i gospodarka magazynowa transporta- tion and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna professional, scientific and technical activities
OGÓŁEM TOTAL	2 146 017	193 522	296 939	469 552	152 279	292 381
Dolnośląskie	173 695	13 787	25 006	34 587	10 737	25 978
Kujawsko-pomorskie	97 724	9 134	13 480	22 371	7 819	10 903
Lubelskie	89 993	7 251	12 359	22 148	8 093	10 265
Lubuskie	51 422	4 050	8 323	12 967	3 968	5 022
Łódzkie	128 525	14 616	15 273	32 785	9 357	15 482

Tablica 13. Liczba mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD w 2018 r. (dok.)

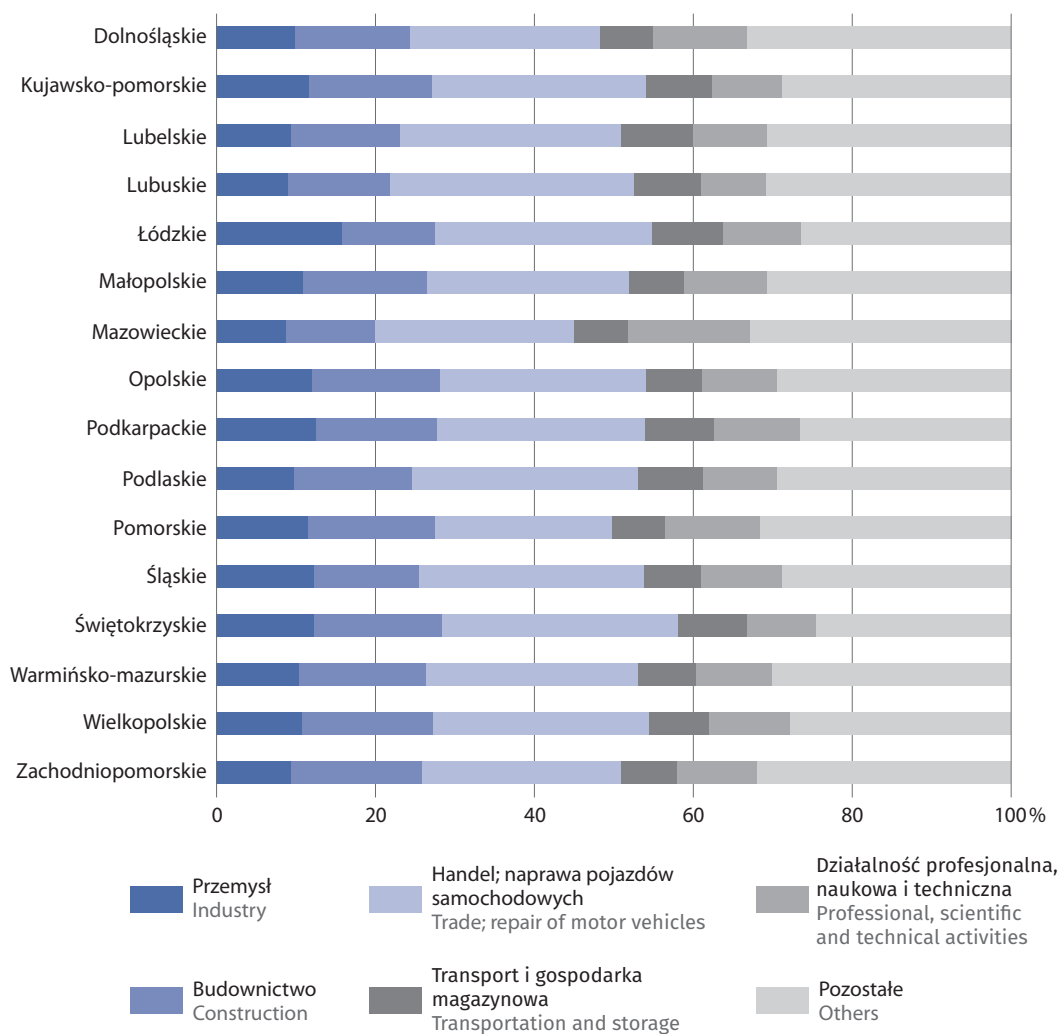
Table 13. Number of microenterprises by voivodships and NACE sections in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym: Of which:				
		przemysł industry	budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych trade; repair of motor vehicles	transport i gospodarka magazynowa transporta- tion and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna professional, scientific and technical activities
Małopolskie	201 035	18 795	33 012	41 286	14 805	25 679
Mazowieckie	414 898	30 122	43 620	82 686	27 510	75 672
Opolskie	42 515	4 221	7 566	9 412	2 406	4 861
Podkarpackie	85 991	8 795	12 861	19 728	6 992	10 594
Podlaskie	51 840	4 402	7 933	12 046	4 454	6 062
Pomorskie	142 689	15 048	21 681	25 114	10 240	19 687
Śląskie	232 124	23 260	28 778	55 171	16 635	29 616
Świętokrzyskie	52 911	5 498	8 164	14 912	3 662	5 514
Warmińsko-mazurskie	59 663	5 169	8 853	12 433	4 392	6 883
Wielkopolskie	218 041	19 914	34 547	50 420	14 057	28 470
Zachodniopomorskie	102 951	9 460	15 483	21 486	7 152	11 693

Drugą sekcją pod względem wyżej wymienionej cechy i wskaźnika (liczba jednostek i wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw) w województwach było budownictwo – z wyjątkiem dolnośląskiego, łódzkiego, mazowieckiego i śląskiego, gdzie sekcją dominującą była działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (zob. tabl. 13).

Sekcją o największej liczbie pracujących – w każdym z województw, jak również w skali całego kraju – był handel; naprawa pojazdów samochodowych (zob. wykres 16). Liczba pracujących w województwach w tej sekcji wahała się od 21,7 tys. osób w opolskim do 195,4 tys. osób w mazowieckim. W dalszej kolejności najwięcej pracujących odnotowano w budownictwie (w 14 województwach), w łódzkim drugą najwyższą liczbę pracujących (po handlu) odnotowano w przemyśle, a w mazowieckim w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Wykres 16. Struktura pracujących w mikroprzedsiębiorstwach według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.
 Chart 16. Structure of persons employed in microenterprises by voivodships and NACE sections in 2018

Biorąc pod uwagę liczbę pracujących na 1000 mikroprzedsiębiorstw (zob. tabl. 14), najwyższe wartości tego wskaźnika w poszczególnych województwach najczęściej występowały w przemyśle oraz w handlu i naprawie pojazdów samochodowych. W przemyśle najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w łódzkim (2 797 osób na 1000 mikroprzedsiębiorstw), a w handlu w warmińsko-mazurskim (2 474 osoby).

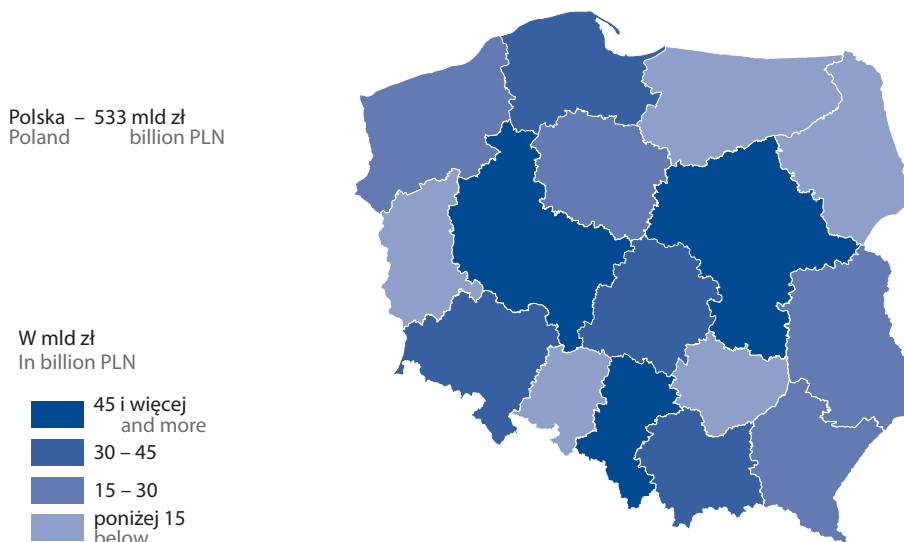
Tablica 14. Pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.
 Table 14. Persons employed per 1000 microenterprises by voivodships and NACE sections in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym: Of which:				
		przemysł industry	budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych trade; repair of motor vehicles	transport i gospodarka magazynowa transporta- tion and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna professional, scientific and technical activities
OGÓŁEM TOTAL	1 945	2 346	1 997	2 328	2 027	1 600
Dolnośląskie	1 916	2 388	1 926	2 310	2 059	1 520
Kujawsko-pomorskie	1 994	2 501	2 238	2 347	2 046	1 589
Lubelskie	1 941	2 279	1 927	2 193	1 957	1 583
Lubuskie	1 956	2 252	1 545	2 382	2 158	1 631
Łódzkie	2 009	2 797	1 971	2 159	2 471	1 631
Małopolskie	1 923	2 243	1 834	2 376	1 817	1 563
Mazowieckie	1 879	2 287	2 005	2 363	1 887	1 586
Opolskie	1 976	2 389	1 797	2 310	2 491	1 624
Podkarpackie	1 961	2 407	1 995	2 238	2 095	1 721
Podlaskie	1 892	2 209	1 817	2 322	1 798	1 514
Pomorskie	1 886	2 075	1 990	2 376	1 761	1 625
Śląskie	2 058	2 514	2 211	2 451	2 039	1 666
Świętokrzyskie	1 962	2 319	2 055	2 063	2 444	1 660
Warmińsko-mazurskie	1 934	2 323	2 087	2 474	1 927	1 599
Wielkopolskie	2 027	2 385	2 122	2 379	2 360	1 590
Zachodniopomorskie	1 818	1 871	1 986	2 187	1 814	1 628

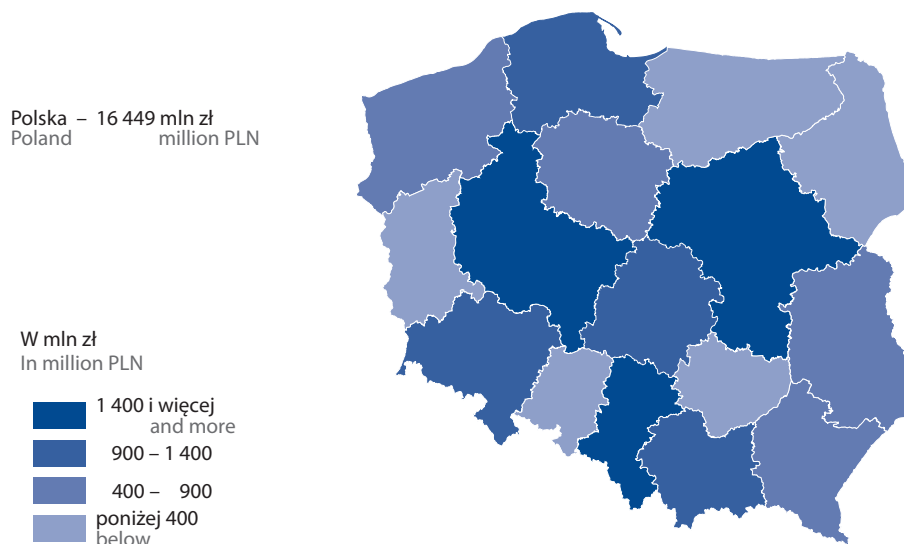
Obserwowana sytuacja w zakresie liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących w 2018 r. według województw i wybranych sekcji PKD przekładała się również na ich przychody oraz wynagrodzenia. Najwyższe przychody ogółem i wynagrodzenia brutto – w każdym z województw, jak również w skali całego kraju – odnotowano w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (zob. mapa 5 i 6).

Dla obu analizowanych cech najwyższe wartości odnotowano w jednostkach z województwa mazowieckiego – ich przychody w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych wyniosły 127,3 mld zł, a wynagrodzenia brutto 4 234,3 mln zł.

Mapa 5. Przychody mikroprzedsiębiorstw z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych w 2018 r.
 Map 5. Revenues of microenterprises in the area of trade; repair of motor vehicles in 2018

Mapa 6. Wynagrodzenia brutto mikroprzedsiębiorstw z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych w 2018 r.
 Map 6. Gross wages and salaries of microenterprises in the area of trade; repair of motor vehicles in 2018

Drugą pod względem wysokości przychodów oraz wynagrodzeń brutto mikroprzedsiębiorstw sekcją było budownictwo – w 12 województwach odnotowano tam najwyższe (poza handlem) przychody ogółem, a w 10 województwach odnotowano tam najwyższe (poza handlem) wynagrodzenia.

Mikroprzedsiębiorstwa z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych dominowały we wszystkich województwach również pod względem najwyższych miesięcznych przychodów na 1 pracującego – mieściły się one w przedziale od 27 014 zł dla jednostek z województwa warmińsko-mazurskiego do 54 307 zł dla jednostek z województwa mazowieckiego (zob. tabl. 15).

Tablica 15. Miesięczne przychody na 1 pracującego według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.
Table 15. Monthly revenues per 1 person employed by voivodships and NACE sections in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym: Of which:				
		przemysł industry	budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych trade; repair of motor vehicles	transport i gospodarka magazynowa transporta- tion and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna professional, scientific and technical activities
				w zł in PLN		
OGÓŁEM TOTAL	26 431	20 652	20 169	40 619	21 145	16 818
Dolnośląskie	26 403	21 903	26 234	44 160	21 993	18 297
Kujawsko-pomorskie	19 582	19 268	12 440	31 052	17 437	14 725
Lubelskie	20 564	14 281	16 904	32 885	16 277	10 973
Lubuskie	24 423	20 136	17 705	39 858	19 221	9 752
Łódzkie	20 862	15 799	13 591	36 730	15 149	10 321
Małopolskie	23 275	15 654	20 757	35 805	26 413	15 927
Mazowieckie	38 986	29 517	30 532	54 307	27 482	25 851
Opolskie	20 689	16 532	14 088	36 356	14 917	12 159
Podkarpackie	23 518	13 732	15 367	36 548	16 356	8 298
Podlaskie	25 587	16 049	14 494	38 643	18 081	11 561
Pomorskie	24 587	18 808	18 977	43 714	28 867	15 544
Śląskie	25 241	23 346	19 137	37 402	15 005	12 859
Świętokrzyskie	23 547	16 164	20 341	36 894	14 873	11 282
Warmińsko-mazurskie	17 708	14 863	16 338	27 014	14 376	11 814
Wielkopolskie	24 825	20 492	15 270	41 253	22 500	14 786
Zachodniopomorskie	24 188	20 868	24 673	34 807	26 661	12 633

Biorąc pod uwagę miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwach (zob. tabl. 16) wśród analizowanych sekcji dominowała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – w 14 województwach odnotowano tam najwyższe wynagrodzenie. Wahało się ono od 2 729 zł dla jednostek z województwa podkarpackiego do 5 105 zł dla jednostek z województwa mazowieckiego. W województwie łódzkim najwyższe przeciętne wynagrodzenie odnotowano w handlu (3 022 zł), a w świętokrzyskim w przemyśle (2 601 zł).

Tablica 16. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego według województw oraz sekcji PKD w 2018 r.

Table 16. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee by voivodships and NACE sections in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym: Of which:				
		przemysł industry	budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych trade; repair of motor vehicles	transport i gospodarka magazynowa transporta- tion and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna professional, scientific and technical activities
				w zł in PLN		
OGÓŁEM TOTAL	3 081	2 907	2 709	3 025	2 791	3 816
Dolnośląskie	3 054	3 137	2 843	2 941	2 703	3 521
Kujawsko-pomorskie	2 679	2 741	2 628	2 535	2 594	3 265
Lubelskie	2 606	2 457	2 496	2 366	2 746	3 125
Lubuskie	2 766	2 873	2 758	2 750	2 734	3 263
Łódzkie	2 783	2 634	2 381	3 022	2 529	2 682
Małopolskie	2 894	2 705	2 651	2 744	2 474	3 582
Mazowieckie	4 055	3 499	3 155	3 995	3 074	5 105
Opolskie	2 614	2 659	2 662	2 537	2 475	2 868
Podkarpackie	2 465	2 588	2 369	2 345	2 333	2 729
Podlaskie	2 515	2 444	2 408	2 386	2 439	2 776
Pomorskie	3 039	2 959	2 599	2 931	3 389	3 741
Śląskie	2 998	3 030	2 799	3 095	2 740	3 193
Świętokrzyskie	2 511	2 601	2 479	2 388	2 359	2 550
Warmińsko-mazurskie	2 484	2 515	2 392	2 285	2 364	2 903
Wielkopolskie	3 053	2 839	2 751	3 075	3 069	3 736
Zachodniopomorskie	2 920	3 016	2 446	2 619	3 360	4 037

Analizując wyniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2018 r. według województw w ramach każdej sekcji PKD (analiza pionowa) zaobserwowano, że w każdej z pięciu omawianych sekcji, pod względem liczby jednostek i pracujących oraz wartości przychodów ogółem i wynagrodzeń brutto dominowały mikroprzedsiębiorstwa z województwa mazowieckiego. Z kolei najniższe wartości badanych cech w poszczególnych sekcjach z reguły odnotowywano w jednostkach do 9 osób pracujących w województwach – opolskim, lubuskim i podlaskim.

Bardziej zróżnicowane terytorialnie były wyniki wskaźników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw obliczone dla poszczególnych sekcji PKD. Województwo mazowieckie charakteryzowało się najwyższą wartością wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw w ramach trzech sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych (1 534 mikroprzedsiębiorstw na 100 tys. ludności), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1 403) oraz transport i gospodarka magazynowa (510). W budownictwie najwięcej mikroprzedsiębiorstw na 100 tys. ludności funkcjonowało w województwie wielkopolskim (990), a w przemyśle – w województwie pomorskim (646).

Pod względem liczby pracujących na 1000 mikroprzedsiębiorstw w każdej z analizowanych sekcji dominowały jednostki prowadzące działalność na terenie innego województwa: w budownictwie – z województwa kujawsko-pomorskiego (2 238 osób), w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – z województwa warmińsko-mazurskiego (2 474 osoby), w sekcji transport i gospodarka magazynowa – z województwa opolskiego (2 491 osób), a w sekcji działalność profesjonalna naukowa i techniczna z podkarpackiego (1 721 osób). Najwyższy wskaźnik w przemyśle odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego (2 797 osób).

W przypadku wskaźnika miesięcznych przychodów na 1 pracującego oraz przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto również dominowały jednostki prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa mazowieckiego. Najwyższe miesięczne przychody na 1 pracującego w tym regionie występowały w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (54 307 zł), a najwyższe przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto na 1 zatrudnionego w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (5 105 zł). Jedynie w sekcji transport i gospodarka magazynowa najwyższe wartości omawianych wskaźników odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach województwa pomorskiego – miesięczne przychody na 1 pracującego w 2018 r. wyniosły tam 28 867 zł, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto 3 389 zł.

Uwagi metodologiczne

Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 9 osób stanowią istotny element gospodarki, dlatego też podlegają od wielu lat obserwacjom statystycznym. Główny Urząd Statystyczny realizuje reprezentacyjne badanie tych podmiotów zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2018 (Dz. U. z 2017 r. poz. 2471, z późn. zm.). Dane pozyskiwane są corocznie na sprawozdaniu SP-3 *Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*. Zgodnie ze specjalizacją, zbieraniem danych od respondentów z terenu całego kraju zajmuje się Urząd Statystyczny w Łodzi.

Badanie przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób jest podstawowym źródłem danych statystycznych dla tej grupy jednostek. Informacje zbierane i publikowane przez Główny Urząd Statystyczny stanowią źródło wykorzystywane do tworzenia krajowej i regionalnej polityki gospodarczej, jak również różnego typu prac analitycznych i badawczych. Istotną rolę tych jednostek dla funkcjonowania polskiej gospodarki potwierdzają wskaźniki udziału w wartości produktu krajowego brutto lub liczbie pracujących.

Wpływ najmniejszych podmiotów na gospodarkę powoduje, że zapotrzebowanie na informacje dotyczące tych jednostek stale rośnie. Z drugiej strony podmioty te są niezmiernie czułe na jakiegokolwiek obciążenia nakładane przez administrację publiczną. Jednostki o liczbie pracujących do 9 osób prowadzą zazwyczaj uproszczoną księgowość i nie mogą dostarczać informacji tak dokładnych jak duże podmioty. Z uwagi na to, badanie tych przedsiębiorstw jest tak skonstruowane, aby możliwie maksymalnie zmniejszyć, zarówno częstotliwość jak i zakres pozyskiwania danych.

Podstawową formą zbierania danych jest formularz elektroniczny (zamieszczony na Portalu Sprawozdawczym dostępnym na stronie internetowej GUS). Podmioty sprawozdawcze o liczbie pracujących nie większej niż 5 osób mają możliwość przekazywania danych w formie papierowej. Corocznie badaniem objętych jest około 110 tys. jednostek, dobieranych na podstawie losowania warstwowego, co stanowi około 4% populacji przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób.

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania

W publikacji prezentowane są dane o **podmiotach o liczbie pracujących do 9 osób (mikroprzedsiębiorstwach)** objętych badaniem realizowanym na sprawozdaniu SP-3. Przedstawiona w publikacji zbiorowość obejmuje osoby prawne, jednostki nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, które prowadziły działalność gospodarczą w Polsce w 2018 r.

Informacje są prezentowane na poziomie **województw** określonych miejscem siedziby podmiotu sprawozdawczego, a także według **rodzaju działalności** zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007). Dane dotyczą zbiorowości podmiotów aktywnych, tj. prowadzących działalność gospodarczą w okresie sprawozdawczym.

Mikroprzedsiębiorstwo, dla którego w niniejszej publikacji prezentowane są dane, określono jako podmiot zaklasyfikowany do następujących sekcji według PKD 2007:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A – z wyłączeniem działu 01 Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową oraz z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne);
- Górnictwo i wydobywanie (sekcja B);

- Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C);
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D);
- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E);
- Budownictwo (sekcja F);
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G);
- Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H);
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I);
- Informacja i komunikacja (sekcja J – z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną);
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K – z wyłączeniem banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, instytucji ubezpieczeniowych, biur i domów maklerskich, towarzystw i funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw i funduszy emerytalnych);
- Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L);
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M);
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N);
- Edukacja (sekcja P – z wyłączeniem szkolnictwa wyższego);
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q – z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej);
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R – z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną);
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S – z wyłączeniem działu 94 Działalność organizacji członkowskich).

Na potrzeby niniejszej publikacji dokonano dodatkowego grupowania w stosunku do obowiązujących przekrojów klasyfikacyjnych, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje:

- Górnictwo i wydobywanie (sekcja B);
- Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C);
- Wytwarzaniem i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (sekcja D);
- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja (sekcja E);

a pod pojęciem „Usługi” sekcje:

- Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H);
- Zakwaterowanie i gastronomia (sekcja I);
- Informacja i komunikacja (sekcja J);
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K);
- Obsługa rynku nieruchomości (sekcja L);
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M);
- Administrowanie i działalność wspierająca (sekcja N);
- Edukacja (sekcja P);
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q);
- Kultura, rozrywka i rekreacja (sekcja R);
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S).

Dane dotyczące przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób pozyskiwane na sprawozdaniu SP-3 obejmują podstawowe informacje o jednostce, w tym o: rodzaju prowadzonej działalności, liczbie pracujących i kwocie wynagrodzeń, wartości brutto środków trwałych, nakładach na rzeczowe aktywa trwałe (tj. nakładach inwestycyjnych i wydatkach na zakup używanych środków trwałych) oraz podstawowe dane o kondycji firmy (m.in. o wysokości przychodów, kosztów, zapasów i podatków). Stopień szczególności pozyskiwania informacji uzależniony jest od rodzaju prowadzonej ewidencji księgowej. Jednostki sprawozdawcze, które prowadziły w ciągu badanego roku działalność handlową (detaliczną lub

hurtową), gastronomiczną, transportową lub z zakresu ochrony zdrowia podają dodatkowo informacje specjalistyczne dotyczące tych działalności.

Dane zaprezentowane w niniejszym opracowaniu są publikowane z zachowaniem tajemnicy statystycznej, określonej w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 997, z późn. zm.), w następujących blokach tematycznych:

- podstawowe dane za lata 2013–2018;
- podstawowe dane według sekcji PKD;
- podstawowe dane według województw;
- podstawowe dane według województw i sekcji PKD.

Więcej informacji z obszaru badań przedsiębiorstw niefinansowych (w tym mikroprzedsiębiorstw) prowadzonych przez GUS zawiera Zeszyt Metodologiczny - Badania przedsiębiorstw niefinansowych.

2. Objaśnienia podstawowych pojęć

Pracujący – do pracujących zalicza się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, tj. umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo); pracodawców i pracujących na własny rachunek: właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) oraz osoby pracujące na własny rachunek; agentów; osoby wykonujące pracę nakładczą; członków spółdzielni produkcji rolniczej.

Zatrudnieni – do zatrudnionych zalicza się osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru (łącznie z osobami zatrudnionymi poza granicami kraju), w tym również: osoby zatrudnione przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z Funduszu Pracy, osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie w celu przygotowania zawodowego, osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej; osoby pracujące w jednostce w formie zorganizowanych grup roboczych, tj. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), skazanych.

Przeciętne zatrudnienie oblicza się jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez liczbę miesięcy w badanym okresie (bez względu na to, czy jednostka funkcjonowała przez cały badany okres), po wcześniejszym przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonych w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy.

Wynagrodzenia brutto obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca.

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznego użytkowania dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności: grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu), budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego), maszyny i urządzenia techniczne, środki transportu, inne środki trwałe (narzędzia, przyrządy, ruchomości, wyposażenie, inwentarz żywy).

Wartość brutto środków trwałych to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia). Wartość brutto środków trwałych nie obejmuje wartości gruntów i prawa wieczystego użytkowania gruntów.

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe to nakłady inwestycyjne oraz wydatki na zakup używanych środków trwałych.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Wydatki na zakup używanych środków trwałych to wartość wydatków na nabycie (wraz z wydatkami ponoszonymi przy ich nabyciu): środków trwałych; środków trwałych w budowie (niezakończonych); prawa wieczystego użytkowania gruntu; spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego; spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego.

Przychody z całokształtu działalności (przychody ogółem) obejmują przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów to przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami; oraz przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, tj. nabyte w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowe aktywa obrotowe oraz produkty wytworzone przez jednostkę, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji, jak również kwoty należne za sprzedane towary i materiały, niezależnie od tego, czy zostały zapłacone.

Pozostałe przychody operacyjne to przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie (w tym w drodze darowizny) aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa, przychody związane ze zdarzeniami losowymi.

Przychody finansowe to m.in. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności (koszty ogółem) obejmują koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów obejmują koszt własny sprzedanych produktów (tj. koszty podstawowej działalności operacyjnej pomniejszone o koszty wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów) oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu lub nabycia.

Pozostałe koszty operacyjne to koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych i środków trwałych w budowie, amortyzacja oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe, straty związane ze zdarzeniami losowymi.

Koszty finansowe to m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wymiarytowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-).

Sprzedaż detaliczna (łącznie z podatkiem VAT) to sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych) w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców. W wartości sprzedaży detalicznej uwzględnia się wartość wytworzonych potraw i usług, sprzedanych wyłącznie we własnych placówkach gastronomicznych oraz wartość wytworzonych wyrobów sprzedanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej. Sprzedaż detaliczna uwzględnia również dane z jednostek prowadzonych przez agentów, nie uwzględnia natomiast wartości sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową. Sprzedaż detaliczna realizowana jest w cenach płaconych przez konsumentów (ceny realizacji), łącznie z podatkiem od towarów i usług VAT.

Sprzedaż hurtowa (łącznie z podatkiem VAT) to działalność polegająca na odsprzedaży zakupionych towarów we własnym imieniu, zwykle nieostatecznym odbiorcom (innym hurtownikom, detalistom, producentom). Wartość sprzedaży hurtowej w cenach realizacji obejmuje wartość sprzedanych towarów z magazynów własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność jednostki.

Wartość sprzedaży towarów handlowych i materiałów wykazują wszystkie jednostki sprawozdawcze, które prowadziły działalność handlową (detaliczną lub hurtową) niezależnie od tego, czy jest to przeważający rodzaj działalności.

Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej to wartość sprzedanych robót budowlano-montażowych zrealizowanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz obcych zleceniodawców. Wartość ta wyrażana jest w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez należnego od tej sprzedaży podatku od towarów i usług VAT. Roboty budowlano-montażowe obejmują działalność polegającą na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonywanie elementów nośnych, przegród budowlanych, układanie i pokrywanie dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych.

Przychody z działalności gastronomicznej (łącznie z podatkiem VAT) to wartość sprzedanych wyrobów (produkcji gastronomicznej), napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, a także towarów handlowych (tj. towarów, które zostały sprzedane w takich samych opakowaniach, jak zakupiono, oraz po konfekcjonowaniu odsprzedane w niezmienionej postaci) oraz wartość przychodów z pozostałej działalności (wpływów z usług świadczonych z tytułu działalności rozrywkowej, obsługi parkingów, telefonów, organizowania przyjęć poza zakładem i w zakładzie, wypożyczenia sali restauracyjnej, itp.). Wartość przychodów uzyskanych z działalności gastronomicznej wykazują wszystkie jednostki sprawozdawcze, które prowadziły działalność gastronomiczną niezależnie od tego, czy jest to przeważający rodzaj działalności.

Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności (wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw) to liczba aktywnych przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób przypadająca na 100 tys. ludności (przy wyznaczaniu wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw wykorzystano średnioroczną liczbę ludności według ich faktycznego miejsca zamieszkania, według stanu na dzień 30 czerwca).

Udział mikroprzedsiębiorstw do 1 osoby pracującej w mikroprzedsiębiorstwach ogółem (w %) to udział liczby aktywnych przedsiębiorstw, w których pracuje maksymalnie 1 osoba i jest to dla niej główne miejsce pracy, w liczbie aktywnych przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób.

Pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw to liczba osób pracujących ogółem (według stanu na dzień 31 grudnia) w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

Przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw to liczba osób zatrudnionych przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

Wynik finansowy brutto na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł) to wynik finansowy brutto w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo (nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo).

Wskaźnik rentowności obrotu brutto (w %) to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem.

Wskaźnik poziomu kosztów (w %) to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem.

Miesięczne przychody na 1 pracującego (w zł) to wartość miesięcznych przychodów ogółem w przeliczeniu na 1 pracującego.

Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego (w zł) obejmuje wynagrodzenia brutto przypadające miesięcznie na jeden pełny etat (przeciętne zatrudnienie).

Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności (w %) to udział wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność budowlaną w wartości przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem.

Uwaga: Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Methodological notes

Enterprises with up to 9 persons employed are an important part of the economy, due to that fact they are a subject of statistical observation for many years. Statistics Poland executes a representative survey of those entities pursuant to the Council of Ministers Regulation of 19 December 2017 on the Programme of Statistical Surveys of Official Statistics for 2018 (Journal of Laws 2017, item 2471 with subsequent amendments). The data are acquired annually on the basis of SP-3 *Report on business activity of enterprises*. According to its specialization, RSO in Lodz is responsible for collecting data from all the country regions.

Study of enterprises with up to 9 persons employed is the primary source of statistical data regarding this group of units. Information about the activity of these entities, collected and published by SP provides data used both for the needs of creating national and regional economy policy and many types of analytical and research works. Significant role of these entities in Polish economy is confirmed by their share in the GDP or number of persons employed.

The influence of the smallest entities on the economy forces constant request on information regarding this group. However, it must be noticed that these units are extremely sensitive to any burden imposed by public administration. Enterprises with up to 9 persons employed usually keep simplified accounting and are not able to provide information as detailed as the large entities. Regarding above, the survey of these units is organized in such a way that both the frequency and the scope of data collection are minimized.

Basic data collection source is an electronic form set on the Reporting Portal available on SP's website. Surveyed units with up to 5 persons employed are allowed to deliver the required data in paper form. Every year the survey covers approximately 110 thousand entities, chosen on the basis of stratified sample (which gives approximately 4% of the population of enterprises with up to 9 persons employed).

1. Subject and scope of the survey

The publication presents data on **enterprises with up to 9 persons employed (microenterprises)**. The group of entities presented in this publication comprises legal persons, entities without legal personality, and natural persons, which conducted economic activity in Poland in 2018.

The information are presented on the level of **voivodships** defined by the head office of the reporting entity or **type of activity** by Polish Classification of Activity (PKD 2007), consistent with NACE Rev. 2 classification and regards active entities i.e. conducting economic activity in the reporting period.

The data presented herein cover all microenterprises classified to the following sections according to NACE Rev. 2:

- Agriculture, forestry and fishing (section A – excluding division 01 Crop and animal production, hunting and related service activities; and natural person's holding);
- Mining and quarrying (section B);
- Manufacturing (section C);
- Electricity, gas, steam and air conditioning supply (section D);
- Water supply; sewerage, waste management and remediation activities (section E);
- Construction (section F);

- Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (section G);
- Transportation and storage (section H);
- Accommodation and catering (section I);
- Information and communication (section J – excluding cultural institutions with legal personality);
- Financial and insurance activities (section K – excluding credit institutions, credit unions, insurance companies, brokerage and securities houses, assets management and investment funds, general pension societies and pension funds);
- Real estate activities (section L);
- Professional, scientific and technical activities (section M);
- Administrative and support service activities (section N);
- Education (section P – with exception of higher education);
- Human health and social work activities (section Q – excluding public health care facilities);
- Arts, entertainment and recreation (section R – excluding cultural institutions with legal personality);
- Other services (section S – excluding division 94 Activities of membership organisations).

As regards the binding classification sections, for the purposes of this publication the terms. Industry and Services was introduced. Industry including the following sections:

- Mining and quarrying (section B);
- Manufacturing (section C);
- Electricity, gas, steam and hot water and air conditioning supply (section D);
- Water supply; sewerage, waste management and remediation activities (section E);

and Services including the following sections:

- Transportation and storage (section H);
- Accommodation and food service activities (section I);
- Information and communication (section J);
- Financial and insurance activities (section K);
- Real estate activities (section L);
- Professional, scientific and technical activities (section M);
- Administrative and support service activities (section N);
- Education (section P);
- Human health and social work activities (section Q);
- Arts, entertainment and recreation (section R);
- Other service activities (section S).

Data on enterprises with up to 9 persons employed collected on SP-3 report include basic information about the enterprise, including: the kind of economic activity, number of persons employed, wages and salaries, gross value of fixed assets, outlays on tangible fixed assets (i.e. investment outlays and expenditures on purchase of second-hand fixed assets), basic data about the condition of the unit (i.e. the revenues, costs, stocks values and taxes). Detailed level of information required depends on the type of accounting records. Units that conducted activity (during the prescribed period) in trade sector (retail or wholesale), gastronomy, transport or health care provide further specialized information on these activities.

Data presented in the publication are collected on the SP-3 report and are published with the guarantee of statistical confidentiality according to Law on Official Statistics (Journal of Laws 2018, item 997 with subsequent amendments), in the following thematic blocks:

- basic data in 2013–2018;
- basic data by NACE sections;
- basic data by voivodships;
- basic data by voivodships and NACE sections.

More information in the area of non-financial enterprises surveys conducted by the Central Statistical Office is provided in the Methodological report – Non-financial enterprises surveys.

2. Main definitions

Persons employed (working) include persons employed on the basis of an employment contract, i.e., appointment, selection or nomination (including helping seasonal and casual employment); employers and self-employed; owners and co-owners (including helping family members) of business (excluding company's partners not working in the company); self-employed persons; persons working in Poland and abroad for the entities in which they are employed, regardless the duration of such employment; agents; persons performing outwork; members of agricultural cooperatives. Persons working on the basis of an order contract or contract for specific work are not deemed to be persons employed.

Employees (hired persons) – include persons hired on the basis of an employment contract, posing, election or appointment (including persons hired outside the country), including: persons employed on the basis of an employment contract, appointment, selection or nomination (including persons employed abroad), including: persons employed in intervention and public works financed by the labour fund, young people working on the basis of an employment contract and not for the purpose of vocational training; persons abroad in a business trip; persons working in enterprises in organized working groups, i.e. OHP participants (except those who attend vocational training), sentenced persons; persons working in the mining industry during the initial 28 days; foreigners working in Poland in accordance with the provisions of the Act of 20 April 2004 on promotion of employment and labor market institutions (Journal of Laws of 2013, item 674, as amended).

Average paid employment is calculated as the total average employment in individual months, divided by 12 (whether an enterprise operated for the whole year or not), after converting part-time employees into full-time employees. This conversion is done on the basis of the number of working hours specified in employment agreements, in relation to the standard number of hours in force.

Gross wages and salaries includes cash payments to employees or other individuals, which are expenses incurred by employers for the payment of their work, regardless of the source of their funding, and regardless of the basis of the employment relationship or any other legal relationship or legal action under which the work is performed.

Fixed assets are tangible fixed assets and equivalents with an anticipated economic life of more than a year, complete, usable and intended for the needs of the entity. They particularly include: land (including perpetual usufruct of land), buildings, premises, civil and water engineering structures (including cooperative ownership rights to residential premise and cooperative rights to utility premise), technical equipment and machinery, means of transport, other fixed assets (tools, instruments, movables, equipment, livestock).

Gross value of fixed assets is the value of expenditure incurred on the purchase or production of those fixed assets, without deducting the value of consumption (depreciation). Gross value of fixed assets do not include the value of land and perpetual usufruct of land.

Outlays on tangible fixed assets are investment outlays and expenditures on the purchase of used fixed assets.

Investment outlays are the financial or material expenditures aimed at creating new fixed assets or improving (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernisation) existing fixed capital items as well as outlays on so-called initial equipment for the investment. The investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

The outlays on fixed assets include expenditures on: buildings and structures (include buildings and premises as well as civil and water engineering structures), including, among others, construction and assembly works, design-cost-estimate documentations; machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and equipment); means of transport; others, i.e. irrigation and drainage, land quality improvements, long-term plantings, livestock (basic herd) and interest on investment credits and loans for the period of the investment implementation.

Other outlays are expenditures on the so-called initial equipment for the investment and other costs related to the implementation of the investment. Those outlays do not increase the value of the fixed assets.

Expenditure on the purchase of used fixed assets is the value of expenditure spent on purchase (including expenses incurred on the acquisition) of: fixed assets; fixed assets under construction (unfinished); perpetual usufruct of land; cooperative member's ownership right to residential premises; cooperative member's right to utility premises.

Revenues from the whole activity (total revenues) include net revenues from sales of products, goods and materials, other operating revenues as well as financial revenues.

Net revenues from sales of products, goods and materials are net revenues from domestic and export sales of products (finished, semi-finished and services) manufactured by the entity, as well as packaging, equipment and third party services, if invoiced to customers along with products and net revenues from the sale of goods and materials, that is tangible current assets and products manufactured by an entity, purchased for resale in the same condition as received, if they are sold in a chain of own stores along with the foreign goods, as well as amounts due for goods and materials sold, regardless of whether or not they have been paid. Revenues from the sale of products, goods and materials for export include intra-Community deliveries to EU Member States and exports to non-EU countries.

Other operating revenues, that is revenues indirectly related to the entity's operating activities, in particular: profit from the disposal of non-financial fixed assets (fixed assets, fixed assets under construction, intangible assets, real estate investments and rights), obtained free of charge (including donations) assets (cash), damages, reversed provision, adjustments of write-offs revaluing non-financial assets, revenues from social welfare activities, income from rent or lease of fixed assets or investments in real estate and rights, revenues associated with extraordinary events.

Financial revenues, that is amounts due for dividends and shares in profit, interest from the loans granted, interest on term deposits, default interest, profit on disposal of investment (sale), reduction of revaluation write-offs of investment values in relation to the total or partial termination of causes resulting in permanent loss of their value, surplus of positive exchange differences over negative.

Costs of obtaining revenues from the whole activity (total costs) include cost of products, goods and materials sold, other operating and financial costs.

Costs of products, goods and materials sold include cost of products sold (i.e. basic operation costs decreased by the cost of generating benefits for the need of the entity and corrected by change in stock products) and value of goods and materials sold according to procurement or purchase prices.

Other operating costs are costs indirectly related to the entity's operating activity, in particular: loss on disposal of non-financial fixed assets and fixed assets under construction, depreciation of leased or rented fixed assets, unplanned depreciation (impairment charges), penalties, fines, damages, receivables written off in part or in full as a result of bankruptcy, composition or restructuring proceeding, provisions created for certain or highly probable future liabilities (loss on economic transactions in progress), wri-

te-offs revaluing non-financial assets, costs of maintaining social facilities, donations or free of charge transferred fixed assets, losses related to extraordinary events.

Financial costs, that is, among others, interest on bank credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on disposal of investments, revaluation write-offs of investment values, surplus of negative exchange differences over positive.

Gross financial result is calculated as the difference of total revenues and total costs – in case of surplus of total costs over total revenues, the financial result is recorded with the sign (-).

Retail sales of goods (including VAT) is the sale of own products and consignment (new and second hand) in retail sales outlet, catering establishments and other sales outlets (e.g. stores, warehouses) in amounts satisfying individual needs of consumers. The value of retail sales includes the value of the produced meals and services, sold only in own catering establishments and the value of produced products sold in own retail sales outlets. Retail sales also takes into account data from entities run by agents. However it does not include the value of marketplace sale performed by salespersons only paying a stall fee. Retail sales is realised in prices paid by consumers (realisation prices), including value added tax.

Wholesale (including VAT) is the business activities consisting of the resale of goods, usually not the final recipients (other wholesalers, retailers, manufacturers), purchased on the entrepreneurs own behalf. Wholesale value of goods sold from own and third part warehouses in which commodities belonging to the given entity are stored.

The value of sales of trade commodities and materials is reported by all reporting entities that conducted commercial activities (retail sales and wholesale), regardless of whether this is the prevailing type of activity.

Sale of construction and assembly production is the value of sold construction and assembly works performed using own resources (without subcontractors) for outside clients. This value is expressed in actual sales prices - taking into account all discounts, rebates and deductions – excluding value added tax (VAT). Construction and assembly works include activity consisting in construction of buildings and structures, starting from site preparation, through various scope earthworks, foundation works (zero state), constructing load bearing elements, building partitions, construction and covering of roofs (raw state), ending with assembly, installation and completion work.

Revenues from catering activity (including VAT) is the value of sold products (gastronomic production), alcoholic beverages and tobacco products, as well as consumer goods (i.e. goods that were sold in the same packaging as purchased, and after packaging resold in unchanged form) and the value of revenues from other activities (revenues from services connected with entertainment activities, parking lots, telephones, organizing parties outside the plant and in the plant, renting a restaurant room, etc.). The value of revenues from catering activity is reported by all reporting entities that conducted catering activity, regardless of whether this is the prevailing type of activity."

Microenterprises per 100 thousand population is the number of active enterprises with up to 9 persons employed per 100 thousand population (the indicator was delineated using annual number of population by the actual place of residence, as of 30th June).

The share of microenterprises up to 1 person employed in total microenterprises (in %) is the share of the number of active enterprises in which a maximum of 1 person is employed, and it is its main workplace in the number of active enterprises with up to 9 persons employed.

Persons employed per 1000 microenterprises is the number of persons employed in total (as of 31st December) per 1000 microenterprises.

Average paid employment per 1000 microenterprises is the number of paid employees employed on the basis of labour contract per 1000 microenterprises.

Gross financial result per 1 microenterprise (in PLN) is the gross financial result per 1 microenterprise (excess of revenues over costs per 1 microenterprise).

Gross turnover profitability indicator (in %) is the relation of gross financial result to total revenues.

Cost level indicator is the relation of total costs to total revenues.

Monthly revenues per 1 person employed (in PLN) is the value of monthly total revenues per 1 person employed.

Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee (in PLN) cover monthly gross wages and salaries per full-time job (average paid employment).

The share of construction and assembly production in revenues (in %) is the share of sale of microenterprises' construction and assembly production, conducting construction activity, in total revenues of microenterprises in total.

Note: Due to rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item „total”